

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spójna
Polityka
Społeczna
Warmii i Mazur

Informacja na temat centrów i klubów integracji społecznej

funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim
według stanu na dzień 31.12.2024 r.

Olsztyn, 2025 rok

Spis treści

Wykaz skrótów.....	3
Wstęp.....	4
Rozdział 1: Centra Integracji Społecznej w województwie warmińsko- mazurskim w 2024 roku	
1.1 Informacje ogólne na temat działalności CIS.....	6
1.2 Reintegracja społeczna i zawodowa w CIS.....	12
1.3 Usamodzielnianie ekonomiczne.....	17
1.4 Uwarunkowania finansowo-organizacyjne działalności CIS.....	18
1.5 Podsumowanie.....	24
Rozdział 2: Kluby Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku	
2.1 Informacje ogólne na temat działalności KIS.....	26
2.2 Reintegracja społeczno-zawodowa w KIS.....	28
2.3 Uwarunkowania finansowo-organizacyjne działalności KIS.....	37
2.4 Podsumowanie.....	44
Aneks.....	45

Wykaz skrótów

CIS – Centrum Integracji Społecznej

CUS – Centrum Usług Społecznych

FEWiM – Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

IPZS – Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

KIS – Klub Integracji Społecznej

NGO – Organizacje Pozarządowe

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

OREW – Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

PAI – Program Aktywizacja i Integracja

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

Wstęp

Przeciwdziałanie i walka z wykluczeniem społecznym to wyzwania stojące przed władzami publicznymi wskazywane od lat w strategiach i programach rozwojowych. Różnorakie problemy społeczne, takie jak np. niepełnosprawność, uzależnienia, bezdomność, długotrwałe bezrobocie ograniczają dostęp do rynku pracy, a brak zatrudnienia powoduje z kolei deficyty w innych obszarach życia. W polskiej polityce społecznej próbuje się im przeciwdziałać nie tylko klasycznymi metodami pomocy społecznej, ale również poprzez aktywną politykę społeczną. Narzędzia służące włączeniu społecznemu i zawodowemu grup szczególnie zagrożonych marginalizacją społeczną dostarcza ekonomia społeczna.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej można wymienić podmioty reintegracyjne, których celem jest świadczenie usług integracji społeczno-zawodowej. Są to funkcjonujące w polskim porządku prawnym od 2003 r. Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej których działalność reguluje ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

15 lutego 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zmiany, mające na celu ułatwienie funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego, organizacji procesu reintegracji, a także zmiany rozszerzające niektóre uprawnienia uczestników centrów integracji społecznych (CIS). Przyczyną zmiany ustawy była zmieniająca się sytuacja na rynku pracy na przestrzeni ostatnich lat, w szczególności spadek bezrobocia oraz pozostawanie bez zatrudnienia osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, często borykających się ze sprzężonymi problemami życiowymi. Intencją ustawodawcy było motywowanie osób wykluczonych społecznie do podjęcia reintegracji zawodowej i społecznej w celu wykształcenia odpowiednich postaw życiowych, pełnienia ról społecznych zarówno w miejscu pracy czy zamieszkania oraz odbudowania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. Zmiany zaproponowane w projekcie ustawy mają na celu poprawę sytuacji uczestnika CIS, ułatwienie i poprawę jakości funkcjonowania CIS, ułatwienie zatrudnienia absolwentów CIS przez pracodawców, wprowadzenie nowych możliwości ingerencji i udzielania wsparcia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Sektor zatrudnienia socjalnego rozwija się w Polsce od ponad 20 lat. Centra i kluby integracji społecznej funkcjonują na styku dwóch kluczowych obszarów polityki społecznej, tj. pomocy społecznej i polityki rynku pracy. Jednocześnie sektor zatrudnienia socjalnego jest również częścią sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

30 października 2022 r. weszła w życie oczekiwana od lat przez środowisko ekonomii społecznej ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, która zdefiniowała

pojęcie ekonomii społecznej. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą przez ekonomię społeczną należy rozumieć działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym. Obszar wskazany definicją ekonomii społecznej obejmuje także podmioty ekonomii społecznej, jakimi są centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie odpowiada za koordynację rozwoju ekonomii społecznej w regionie Warmii i Mazur. Od 2006 roku ROPS gromadzi dane na temat działalności centrów integracji społecznej oraz klubów integracji społecznej, funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.

W 2025 r. dokonano monitoringu funkcjonowania centrów i klubów integracji społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r. w ramach projektu „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur” realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Niniejsze opracowanie zawiera wyniki badania ankietowego za 2024 r. (zwane dalej: „badanie ankietowe ROPS”), skierowanego do miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, centrów usług społecznych, organizacji pozarządowych prowadzących kluby integracji społecznej oraz centra integracji społecznej, znajdujących się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Baza CIS i KIS została opracowana na podstawie danych własnych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej oraz informacji uzyskanych z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie. Badanie przeprowadzono w okresie od stycznia do lutego 2025 roku. Do każdego z Centrów Integracji Społecznej oraz Klubów Integracji Społecznej wysłano pismo przewodnie wraz z ankietą pocztą mailową.

Ostatecznie ustalono, że w województwie warmińsko-mazurskim 2024 roku funkcjonowało 14 Centrów Integracji Społecznej, z czego w badaniu wzięło udział 14 CIS oraz 43 Kluby Integracji Społecznej, z czego w badaniu wzięły udział 42 KIS.

Rozdział 1: Centra Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku

1.1: Informacje ogólne na temat działalności CIS

Centrum integracji społecznej to jednostka realizująca działania mające na celu reintegrację zawodową i społeczną przez następujące usługi: kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu; nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych; naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą; uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi¹.

Zasady tworzenia centrum integracji społecznej określone zostały w ustawie o zatrudnieniu socjalnym². Katalog instytucji mogących utworzyć centrum integracji społecznej tworzą wybrane podmioty sektora publicznego (samorządowego) oraz obywatelskiego (pozarządowego). Jednostki samorządu terytorialnego, które mogą tworzyć CIS to gminy, powiaty oraz samorząd województwa.

W sektorze obywatelskim CIS mogą tworzyć organizacje pozarządowe, które zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego, działają na rzecz osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym, z wyłączeniem partii politycznych, związków zawodowych, organizacji pracodawców, samorządów zawodowych oraz fundacji utworzonych przez partie oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: tj. osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, jak również spółdzielnie socjalne.

Aktualnie ustawa o zatrudnieniu socjalnym przewiduje możliwość tworzenia CIS przez spółdzielnię socjalną założoną przez osoby fizyczne, jak i prawne. Spółdzielnie socjalne to podmioty prowadzące reintegrację społeczną i zawodową na rzecz pracowników i ich członków. Jednocześnie są to również podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Z tego względu mogą one dysponować odpowiednim potencjałem (w szczególności

¹ Poradnik. Zakładanie i prowadzenie Centrum Integracji Społecznej, red. P. Narodowicz, A. Juros i in., Lublin 2010, s. 2

² Dz.U.2022, poz.218.

kadrowym), dzięki któremu są one w stanie utworzyć i prowadzić CIS. Spółdzielnie socjalne mogą także tworzyć i prowadzić KIS.

Zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy o zatrudnieniu socjalnym Wojewoda prowadzi rejestr jednostek organizacyjnych, którym nadał status Centrum. Według stanu na 31 grudnia 2024 roku w rejestrze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego wpisanych było **14 centrów integracji społecznej**, tj.:

1. Centrum Integracji Społecznej Fama w Szczytnie – utworzone przez Fundację Fama,
2. Centrum Integracji Społecznej w Olsztynie – utworzone przez Gminę Olsztyn,
3. Centrum Integracji Społecznej w Szczytnie – utworzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel,
4. Centrum Integracji Społecznej w Olecku – utworzone przez Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej,
5. Centrum Integracji Społecznej w Elblągu – utworzone przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych,
6. Centrum Integracji Społecznej w Braniewie – utworzone przez Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie,
7. Centrum Integracji Społecznej w Mrągowie - utworzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel,
8. Centrum Integracji Społecznej w Ełku – utworzone przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Augustowie,
9. Centrum Integracji Społecznej Erkon w Elblągu – utworzone przez Elbląską Radę Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych,
10. Centrum Integracji Społecznej AlterCIS w Ełku - utworzone przez Stowarzyszenie Adelfi,
11. Centrum Integracji Społecznej w Piszcu – utworzone przez Stowarzyszenie Kobieta na Plus,
12. Centrum Integracji Społecznej w Giżycku – utworzone przez Gminę Miejską Giżycko,
13. Centrum Integracji Społecznej w Białej Piskiej – utworzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel,
14. Centrum Integracji Społecznej w Kętrzynie – utworzone przez Stowarzyszenie Kobieta na Plus.

Działalność 12 centrów prowadzona jest przez organizacje pozarządowe. Działalność pozostałych dwóch (CIS Olsztyn, CIS Giżycko) - przez jednostki samorządu terytorialnego.

W województwie warmińsko-mazurskim liczba centrów integracji społecznej systematycznie wzrasta. W 2022 roku funkcjonowało 10 takich placówek, w 2023 roku ich liczba wzrosła do 13, a w 2024 roku osiągnęła 14.³

³ Raport o stanie ekonomii społecznej województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 roku, str. 16.

W ramach badań ankietowych przeprowadzonych wśród 14 centrów integracji społecznej uzyskano informacje na temat ich zaangażowania w różne formy współpracy na poziomie regionalnym i krajowym.

Z odpowiedzi wynika, że 12 z 14 CIS jest członkiem Regionalnej Platformy Współpracy na rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej. Platforma ta umożliwia wymianę doświadczeń, wspólne działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej oraz lepszą koordynację wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dwa ośrodki nie przystąpiły do tej inicjatywy.

Wszystkie 14 CIS zadeklarowały członkostwo w Forum Centrów Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim. Forum stanowi istotną platformę współpracy dla podmiotów zajmujących się reintegracją społeczną i zawodową, pozwalającą na wymianę dobrych praktyk oraz wspólne podejmowanie działań na rzecz wsparcia osób wykluczonych społecznie.

Żadne z badanych CIS nie jest członkiem organizacji, sieci lub platformy działającej na poziomie krajowym. Może to wskazywać na ograniczoną integrację warmińsko-mazurskich CIS z ogólnopolskimi strukturami wsparcia i wymiany doświadczeń.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym okres obowiązywania statusu centrum integracji społecznej nadawany jest na czas określony – maksymalnie 5 lat. Po upływie tego okresu konieczne jest ponowne wystąpienie o nadanie statusu. Wojewoda może przedłużyć status na kolejne okresy, jeśli CIS spełnia wymagania określone w ustawie.

Najdłużej funkcjonującym centrum integracji społecznej w regionie jest CIS w Olsztynie, prowadzony przez Gminę Olsztyn nieprzerwanie od 2004 roku. Kolejne pod względem stażu jest CIS w Braniewie, które od 2005 roku prowadzi Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie. Najmłodszymi stażem centrami integracji społecznej, które rozpoczęły swoją działalność w 2023 roku są 3 placówki:

- CIS w Szczytnie (prowadzone przez Ewangelickie Stowarzyszenie Betel),
- CIS w Szczytnie (prowadzone przez Fundację Fama),
- CIS w Olecku (prowadzone przez Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej).

W 2024 roku status centrum uzyskała placówka w Kętrzynie założona i prowadzona przez Stowarzyszenie Kobieta na Plus.

Terminy wygaśnięcia statusu dla poszczególnych placówek przedstawiają się następująco:

- 4 placówki CIS – status wygasa w 2025 roku,
- 4 placówki CIS – status wygasa w 2027 roku,
- 4 placówki CIS – status wygasa w 2028 roku,

- 2 placówki CIS – status wygasa w 2029 roku.⁴

Zbliżające się terminy wygaśnięcia statusu wymagają podjęcia działań w celu ich przedłużenia, aby zapewnić kontynuację działań na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej.

Przed nowelizacją ustawy o zatrudnieniu socjalnym, regulacja nie wskazywała miejsca, w którym realizowane są usługi na rzecz uczestników CIS. Taki stan rzeczy doprowadził do wątpliwości interpretacyjnych oraz do rozbieżności w praktyce funkcjonowania tych jednostek. W niektórych przypadkach wskazywano, że zajęcia z uczestnikami mogą odbywać się jedynie w miejscu funkcjonowania CIS. Z perspektywy procesu reintegracji kwestia siedziby CIS, rozumianej jako konkretna lokalizacja, ma znaczenie drugoplanowe. W praktyce nierzadkie są sytuacje, w których grupa uczestników CIS realizuje działania reintegracyjne (np. związane z nabywaniem umiejętności zawodowych) poza miejscem funkcjonowania CIS. Zależy to w głównej mierze od rodzaju zawodu, który po zakończeniu reintegracji wykonywać będą uczestnicy (np. związanego z ogrodnictwem i utrzymaniem zieleni) lub ze specjalistycznych potrzeb wymagających np. wykorzystania maszyn i urządzeń, które w CIS są po prostu niedostępne⁵. Prowadzenie części zajęć poza siedzibą CIS jest także szansą na dotarcie z ofertą reintegracyjną do nowych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

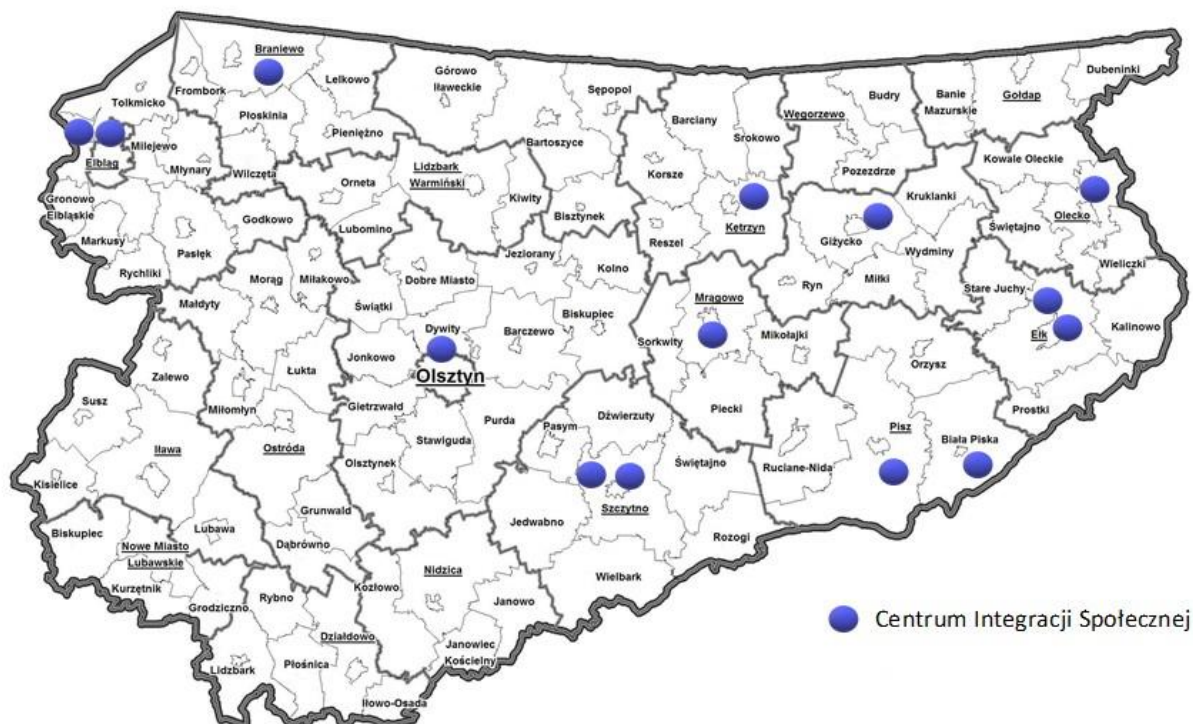
Centra Integracji Społecznej mają swoje siedziby głównie w dużych miastach: Olsztyn, Elbląg, Ełk, a także w gminach miejskich: Ostróda, Pisz, Braniewo, Mrągowo, Giżycko, Kętrzyn oraz w siedzibach gmin miejsko-wiejskich: Pisz, Biała Piska. Na terenie województwa rozmieszczone są nierównomiernie, w tym po dwa w Ełku, Elblągu i Szczytnie.

Oznacza to, że część osób zagrożonych wykluczeniem społecznym nie ma łatwego dostępu do usług reintegracyjnych. Dostęp ten może być ograniczony szczególnie w przypadku mieszkańców gmin wiejskich, w których ze względów organizacyjnych, finansowych czy też z uwagi na niewielką liczbę mieszkańców, powołanie CIS jest utrudnione. Rozwiązanie ujęte w art. 1 pkt 2 lit. a nowej ustawy jest jednoznacznym wskazaniem, że CIS działające np. w większym ośrodku miejskim może zorganizować dla uczestników zajęcia poza miejscem funkcjonowania np. w sąsiedniej gminie wiejskiej, bez konieczności powoływania nowej jednostki i uzyskania nowego statusu CIS.

⁴ Dane pozyskane z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie „Rejestr Centrów Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim, 2024 r.”.

⁵ Uzasadnienie do projektu ustawy, dz. cyt., s. 3.

Mapa nr 1: Centra integracji społecznej funkcjonujące w województwie warmińsko- mazurskim według stanu na 31.12.2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Rejestru Centrów Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim - stan na dzień 31.12.2024 r.

W badaniu ankietowym prowadzonym przez ROPS zapytano CIS-y o najważniejsze działania podejmowane w 2024 r. Centra integracji społecznej w województwie warmińsko- mazurskim realizowały szeroki zakres działań w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej, dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników. Obejmowały one zarówno warsztaty edukacyjne, szkolenia zawodowe, wsparcie psychologiczne, jak i inicjatywy integracyjne oraz współpracę z lokalnymi pracodawcami.

Wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i doradcze

Wiele CIS-ów skupiło się na wsparciu psychologicznym i terapeutycznym, które stanowi kluczowy element reintegracji społecznej:

- CIS Fama w Szczytnie organizowało indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem, terapeutą ds. uzależnień oraz doradcą zawodowym,
- CIS w Elblągu i Erkon w Elblągu zapewniły indywidualne konsultacje z psychologiem, doradcą zawodowym i trenerem pracy, co pozwoliło uczestnikom podnieść kompetencje zawodowe i zdobyć nowe doświadczenia,
- CIS w Mrągowie wprowadziło regularne dyżury psychologa dostępne dla wszystkich uczestników.

Rekrutacja i realizacja Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego (IPZS)

Niektóre CIS-y kładły duży nacisk na rekrutację oraz objęcie jak największej liczby uczestników programami aktywizacyjnymi:

- CIS w Olsztynie przeprowadziło rekrutację i diagnozę dla dwóch edycji zajęć, w wyniku których 76 nowych uczestników rozpoczęło Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. Wsparciem w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej objęto 118 osób, oferując im m.in. warsztaty terapeutyczne, kursy komputerowe i zawodowe, a także praktyki w zakładach pracy,
- CIS w Elblągu (ESWiP) objął wszystkich swoich użytkowników (53) kompleksowym wsparciem, w tym praktykami zawodowymi oraz usługami zewnętrznymi na rzecz mieszkańców miasta.

Przygotowanie do rynku pracy i wsparcie w zatrudnieniu

Duży nacisk położono na zwiększenie szans uczestników na rynku pracy, poprzez praktyki zawodowe, kursy i współpracę z pracodawcami:

- CIS w Pieszku skierowało wszystkich uczestników (209) na praktyki zawodowe do zewnętrznych pracodawców,
- CIS AlterCIS w Ełku umożliwiło zdobycie doświadczenia w ramach pracowni Serwis Porządkowy (90 osób), Pracownia Opiekuńcza (16 osób) i Pracownia Biurowa (5 osób), a w przypadku braku miejsc kierowała uczestników do lokalnych pracodawców (55 osób), organizacji pozarządowych i instytucji samorządowych (15 osób),
- CIS w Braniewie rozszerzyło ofertę praktyk u lokalnych i powiatowych przedsiębiorców, co zwiększyło szanse uczestników na znalezienie stałego zatrudnienia,
- CIS w Giżycku realizowało zadanie własne gminy – nasadzenia i pielęgnację zieleni miejskiej, a także prowadziło Bar Szóstka i Misy Mocy, oferując uczestnikom doświadczenie w branży gastronomicznej,
- CIS w Kętrzynie skierowało wszystkich uczestników (60) na praktyki zawodowe do zewnętrznych pracodawców.

Rozwój kompetencji zawodowych i społecznych

Niektóre CIS-y koncentrowały się na szkoleniach i warsztatach, rozwijających kompetencje uczestników:

- CIS Fama w Szczytnie organizowało warsztaty z doradcą zawodowym, pracownikiem socjalnym oraz warsztaty Małej Przyszłości,
- CIS w Mrągowie poszerzyło ofertę wsparcia, m.in. o pomoc w przygotowaniu CV,
- CIS w Ełku zapewniało zajęcia w pracowni Artystyczno-Wytwórczo-Terapeutycznej oraz praktyki u pracodawców,
- CIS w Białej Piskiej organizowało warsztaty rękodzielnicze, edukacyjne i teatralne, które sprzyjały budowaniu więzi społecznych.

Działania integracyjne i współpraca z otoczeniem

Wiele CIS-ów angażowało się w lokalne inicjatywy integracyjne:

- CIS Fama w Szczytnie współpracowało z Klubem Seniora i schroniskiem dla zwierząt, a także organizowało spotkania prozdrowotne i spotkania ze strażakiem,
- CIS w Kętrzynie i CIS AlterCIS w Ełku brały udział w ogólnopolskiej kampanii „Biała Wstążka”,
- CIS w Olecku skupiło się na przywracaniu wiary we własne możliwości ponad 100 osobom, wspierając ich w powrocie do systematycznej pracy i regulowania zobowiązań finansowych,
- CIS Erkon w Elblągu organizowało wyjścia do muzeum i teatru, wspierając aktywizację społeczną uczestników.

Podsumowując w 2024 roku centra integracji społecznej w województwie warmińsko- mazurskim podjęły szereg działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową uczestników. Najważniejsze obszary działalności CIS-ów obejmowały:

- ✓ wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, kluczowe dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- ✓ przygotowanie uczestników do wejścia na rynek pracy, w tym kursy zawodowe, doradztwo i praktyki u lokalnych pracodawców,
- ✓ budowanie kompetencji społecznych i integracja ze społecznością lokalną poprzez warsztaty, akcje społeczne i współpracę z instytucjami,
- ✓ promowanie przedsiębiorczości i rozwój umiejętności cyfrowych, które są niezbędne we współczesnym rynku pracy.

Różnorodność działań pokazuje, że CIS-y odgrywają kluczową rolę w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, przyczyniając się do poprawy sytuacji życiowej swoich uczestników oraz rozwoju ekonomii społecznej w regionie.

1.2: Reintegracja społeczna i zawodowa w CIS

Głównym zadaniem centrów integracji społecznej jest realizacja pełnego zakresu programu zatrudnienia socjalnego, który w szerszej skali umożliwia przeciwdziałanie ubóstwu i społecznemu wykluczeniu. Cele te realizowane są poprzez organizację zajęć w centrum integracji społecznej ukierunkowanych na:

- reintegrację zawodową, czyli odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego uczestniczenia w rynku pracy,
- reintegrację społeczną, tj. odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych m.in. w środowisku pracy,
- umożliwienie zatrudnienia wspieranego, czyli udzielenie pomocy w podjęciu pracy na podstawie stosunku pracy lub w podjęciu działalności gospodarczej.

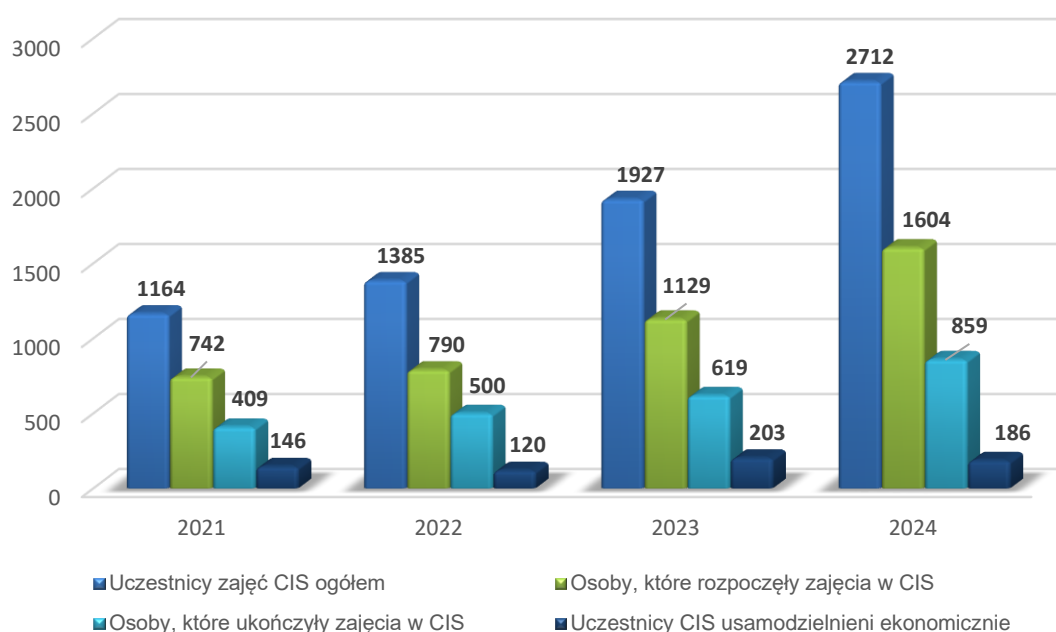
Zajęcia z zakresu reintegracji społecznej, realizowane w CIS równolegle z programem reintegracji zawodowej, stanowią integralną część procesu przywracania uczestników do życia społecznego i zawodowego.

Uczestnicy zajęć

W ostatnich latach liczba uczestników centrów integracji społecznej w województwie warmińsko-mazurskim wykazuje dynamiczny wzrost. W 2021 roku z oferty CIS skorzystało 1164 osoby, w 2022 roku liczba ta wzrosła do 1385, a w 2023 roku osiągnęła 1927 uczestników. W 2024 roku nastąpił kolejny znaczący wzrost – liczba uczestników wynosiła 2712 co stanowi 40-procentowy wzrost w porównaniu do roku poprzedniego.

Stały wzrost liczby osób korzystających z CIS świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu na usługi reintegracji społecznej i zawodowej w regionie. Może to wynikać zarówno z większej dostępności programów wsparcia, jak i ze wzrostu świadomości społecznej na temat możliwości, jakie oferują centra integracji społecznej.

Wykres nr 1: Liczba uczestników CIS objętych reintegracją społeczną i zawodową w latach 2021-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024. Dane z lat 2021-2022 na podstawie Informacji na temat centrów i klubów integracji społecznej funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim według stanu na 31 grudnia 2022 r. oraz dane z 2023 r. - Raport o stanie ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 roku.

W art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym ustawodawca wymienia kategorie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb, nie mogą także uczestniczyć w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym, bądź uczestnictwo w tych sferach życia jest z różnych względów ograniczone.

Do głównych grup wskazanych przez ustawodawcę należą w szczególności: bezdomni, długotrwale bezrobotni, osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków, osoby z zaburzeniami psychicznymi, byli więźniowie, ściśle określona grupa uchodźców oraz

osoby z niepełnosprawnościami. Ustawa wprowadza także dodatkowe kryterium, weryfikujące dostęp do centrum integracji społecznej, jakim jest brak prawa do świadczeń finansowych (tj.: zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, renty strukturalnej, renty z tytułu niezdolności do pracy, emerytury i nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego). Nowelizacją ustawy o zatrudnieniu socjalnym z 2022 r. zrezygnowano z obowiązku spełnienia przesłanki ubóstwa, która decydowałaby o dostępie do instrumentów przewidzianych w ustawie. Zmiana ta wynika z faktu, iż podstawową kwestią decydującą o możliwości skorzystania ze wsparcia przewidzianego w ustawie jest wykluczenie społeczne. Ubóstwo zaś, mogące być zarówno przyczyną, jak i skutkiem wykluczenia społecznego, nie powinno mieć decydującego wpływu na dostęp do określonego w ustawie wsparcia, którego celem jest włączenie społeczne i zawodowe.

Uczestnikami zajęć w CIS mogą być także inne osoby, nawet jeśli nie należą wprost do żadnej z kategorii wskazanych w ustawie, lecz znajdują się w grupie o cechach zbliżonych. W praktyce, katalog osób, do których stosuje się przepisy ustawy, może zostać rozszerzony o indywidualne przypadki, o ile osoba ubiegająca się o skierowanie do CIS (z inicjatywy własnej czy też na skutek działania OPS/CUS) spełnia warunki określone w ustawie. W wyniku zmiany ustawy, osoby, których sytuacja życiowa faktycznie powoduje wykluczenie społeczne i zawodowe, a dochód nieznacznie przekracza kryteria dochodowe (np. ze względu na to, że prowadzą wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami), będą mogły zostać skierowane do CIS.⁶

Z zebranych danych ankietowych wynika, że w roku 2024 najliczniejszą grupę uczestników CIS w całym regionie stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – 1455.

W dalszej kolejności należy wskazać:

- osoby kwalifikowane jako „inne” – 940 uczestników,
- osoby z niepełnosprawnościami – 186 uczestników,
- osoby zwolnione z zakładów karnych – 157 uczestników,
- osoby uzależnione od alkoholu – 125 uczestników,
- osoby z zaburzeniami psychicznymi – 30 uczestników,
- uchodźcy realizujący indywidualny program integracji – 16 uczestników,
- osoby bezdomne realizujące indywidualny program – 15 uczestników,
- osoby uzależnione od narkotyków – 15 uczestników.

Łączna liczba uczestników CIS w województwie warmińsko-mazurskim wynosi 2712 osób. Warto jednak zauważyć, że suma uczestników w poszczególnych grupach przekracza tą

⁶ Ustawa o zatrudnieniu socjalnym. Komentarz. Wydanie 2 (stan prawny na dzień 23 sierpnia 2022 r.), Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Warszawa 2022, s. 9.

wartość. Wynika to z faktu, że jeden uczestnik może być jednocześnie przypisany do kilku grup, jeśli spełnia kryteria dla więcej niż jednej z nich.

Cały cykl reedukacji i reintegracji trwa zazwyczaj 12 miesięcy, ale w uzasadnionych przypadkach może być przedłużony do 18 miesięcy, stąd liczba osób rozpoczynających proces usamodzielnienia w CIS może różnić się od liczby absolwentów w danym roku.

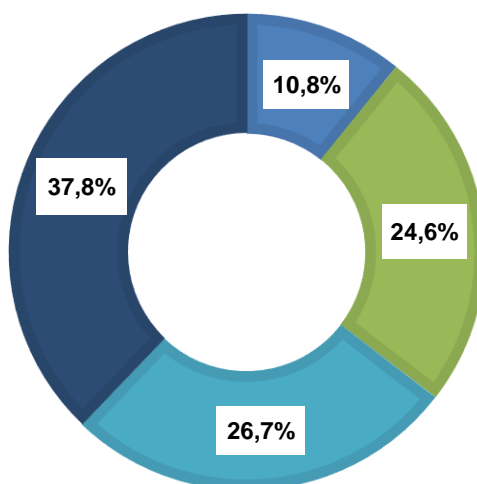
Analizując strukturę wieku uczestników CIS w 2024 r., stwierdzono że spośród ogólnej liczby 2712 uczestników:

- 1027 osób (37,8%) miało powyżej 45 lat,
- 724 osoby (26,7%) były w wieku 36-45 lat,
- 668 osób (24,6%) mieściło się w przedziale 25-35 lat,
- 293 osoby (10,8%) były poniżej 25 roku życia.

Dane te wskazują, że programy realizowane przez CIS najczęściej obejmują osoby w średnim i starszym wieku, co może wynikać z większych trudności w odnalezieniu się na rynku pracy przez starsze grupy wiekowe.

Wykres nr 2: Struktura wiekowa uczestników zajęć CIS w 2024 r.

■ poniżej 25 lat ■ 25-35 lat ■ 36-45 lat ■ powyżej 45 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

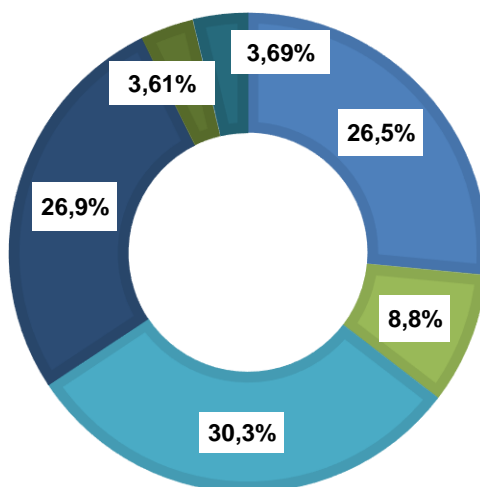
Analizując poziom wykształcenia uczestników CIS w 2024 r., stwierdzono że spośród ogólnej liczby 2712 uczestników:

- 822 osoby (30,3%) posiadały wykształcenie zawodowe,
- 732 osoby (26,9%) miały wykształcenie średnie,
- 719 osób (26,5) dysponowało wykształceniem podstawowym,
- 241 osób (26,5%) posiadało wykształcenie gimnazjalne,
- 100 osób (3,7%) posiadało wykształcenie wyższe,

- 98 osób (3,6%) posiadało wykształcenie policealne zawodowe.

Wykres nr 3: Struktura wykształcenia uczestników zajęć CIS w 2024 r.

■ podstawowe ■ gimnazjalne ■ zawodowe ■ średnie ■ policealne zawodowe ■ wyższe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Struktura uczestników CIS pokazuje, że największą grupę stanowią osoby powyżej 45 roku życia oraz osoby z wykształceniem zawodowym i podstawowym. Wysoki udział osób z niskim poziomem wykształcenia oraz osób starszych może wskazywać na szczególne trudności tych grup w znalezieniu pracy i konieczności dostosowania programów wsparcia do ich potrzeb.

Usługi kierowane do uczestników w ramach reintegracji społecznej i zawodowej w 2024 roku

W 2024 roku w ramach reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez centra integracji społecznej uczestnicy mieli dostęp do szerokiego wachlarza usług wspierających ich aktywizację. Głównymi usługami świadczonymi przez CIS były działania wspierające reintegrację społeczną i zawodową uczestników. Obejmowały one zarówno przygotowanie do podjęcia zatrudnienia, jak i wsparcie psychospołeczne.

W zakresie reintegracji zawodowej kluczowe usługi to:

- warsztaty zawodowe w ramach działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej prowadzonej przez CIS – skorzystało 960 osób,
- pośrednictwo pracy – 981 uczestników otrzymało wsparcie w znalezieniu zatrudnienia,
- szkolenia zawodowe realizowane przez podmioty zewnętrzne – 283 uczestników,
- zajęcia z zakresu prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej lub spółdzielni socjalnej – 367 uczestników,

- inne usługi z zakresu reintegracji zawodowej – 1545 osób.

W obszarze reintegracji społecznej CIS świadczył usługi takie jak:

- zajęcia terapeutyczne – skorzystało 406 osób,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne lub terapeutyczne – 744 osoby otrzymały wsparcie specjalistów,
- grupy edukacyjne – 824 uczestników rozwijało swoje kompetencje społeczne i zawodowe,
- uczestnictwo w grupach samopomocowych lub grupach wsparcia – 544 osoby korzystały z tej formy pomocy,
- inne usługi w zakresie reintegracji społecznej – 1946 osób.

Działania prowadzone przez CIS stanowiły kompleksowy system wsparcia, który umożliwił uczestnikom nabycie umiejętności zawodowych, poprawę sytuacji życiowej oraz zwiększenie szans na zatrudnienie.

1.3: Usamodzielnianie ekonomiczne

W grupie osób kończących zajęcia w CIS (859 osób), wskaźnik usamodzielniania ekonomicznego wyniósł 21,65%.⁷ Największą grupę usamodzielnionych ekonomicznie w 2024 r. stanowiły osoby, które zostały zatrudnione u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego - 145 osób. Tylko jedna osoba została zatrudniona w ramach zatrudnienia wspieranego, co może wskazywać na potrzebę lepszego wykorzystania tej formy wsparcia.

Wskaźnik usamodzielniania ekonomicznego w 2024 roku spadł o 11,14 punktu procentowego w porównaniu do 2023 roku, w którym wynosił 32,79%. Mimo że liczba osób, które ukończyły zajęcia, wzrosła (z 619 w 2023 r. do 859 w 2024 r.), to liczba zatrudnionych nie wzrosła proporcjonalnie (203 → 186).⁸

Wśród uczestników CIS usamodzielnionych ekonomicznie największą grupę - 77,96%, stanowiły osoby, które zostały zatrudnione u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego, czyli na otwartym rynku pracy – 145 osób. W 2024 roku procent osób, które znalazły zatrudnienie u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego, spadł o 3,82 punktu procentowego w porównaniu do 2023 roku. Jest to niewielka różnica, ale wskazuje na pewne obniżenie skuteczności w zakresie zatrudnienia uczestników w 2024 roku w porównaniu do roku poprzedniego.

⁷ Wskaźnik usamodzielniania ekonomicznego – miara skuteczności w realizacji zadań zatrudnienia socjalnego, obliczana jako odsetek uczestników usamodzielnionych ekonomicznie w relacji do pozytywnie kończących zajęcia.

⁸ Wskaźnik usamodzielniania ekonomicznego – dane z 2023 r. – Raport o stanie ekonomii społecznej województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 r., str. 16.

Wszystkie grupy uczestników usamodzielnionych ekonomicznie w 2024 roku znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela nr 1: Liczba uczestników CIS usamodzielnionych ekonomicznie
– porównanie 2 lat (2023 – 2024).

Liczba uczestników usamodzielnionych ekonomicznie	2023 r.	2024 r.
Ogółem	203	186
Skierowanych do pracy u pracodawcy w ramach zatrudnienia wspieranego	1	1
Zatrudnionych do pracy u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego	166	145
Zatrudnionych w CIS	18	5
Którzy podjęli samodzielną działalność gospodarczą	4	9
Którzy podjęli działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej	0	0
Którzy zostali skierowani do odbycia stażu zawodowego na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	0	0
Którzy nabyli prawo do świadczeń emerytalnych lub rentowych	14	26
W tym osoby z niepełnosprawnościami	b.d.	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024 oraz dane z Raportu o stanie ekonomii społecznej województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 r., str. 17.

1.4: Uwarunkowania finansowo-organizacyjne działalności CIS

Działalność CIS oparta jest na systemie dotacji ze środków publicznych. Koszty związane z utworzeniem CIS, w szczególności wydatki poniesione na przystosowanie i wyposażenie pomieszczeń, mogą zostać sfinansowane przez samorząd województwa na zasadzie porozumienia stron.

Marszałek województwa może przyznać organizacji tworzącej CIS dotację na działalność przez okres pierwszych trzech miesięcy z dochodów własnych samorządu województwa przeznaczonych na realizację wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Są to dochody własne pochodzące z opłat celowych za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Późniejsza działalność CIS może być finansowana z dotacji pochodzącej z dochodów własnych gminy, środków z Unii Europejskiej oraz, co bardzo ważne, ze środków uzyskanych z działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej prowadzonej przez CIS. Uzyskane fundusze mogą zostać przeznaczone m.in. na najem lokali, świadczenia integracyjne dla uczestników oraz wynagrodzenia dla pracowników, a środki z Unii Europejskiej mogą pokryć koszty przygotowania szkoleń i kursów zawodowych.

W 2024 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przekazał Stowarzyszeniu „Kobieta na Plus” dotację na pierwsze wyposażenie utworzonego Centrum Integracji Społecznej w Kętrzynie w wysokości 60 000,00 zł.

Ponadto w 2024 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego udzielił dotacji w wysokości 29 400,00 zł dla Ewangelickiego Stowarzyszenia Betel. Środki te zostały

przeznaczone na realizację zadania polegającego na wyposażeniu utworzonego przez jednostkę Centrum Integracji Społecznej Betel w Szczytnie.

Przed nowelizacją ustawy o zatrudnieniu socjalnym art. 10 ustawy wskazywał zamknięty katalog źródeł finansowania działalności CIS. Wśród nich znalazły się środki samorządowe oraz środki Unii Europejskiej, a także w ograniczonym zakresie środki z Funduszu Pracy (tj. w odniesieniu do świadczeń integracyjnych i działań w zakresie integracji społecznej). Nie wskazano zaś innych możliwych źródeł finansowania działalności CIS, np. środków krajowych przeznaczanych na ten cel. Z tego względu zaproponowano wprowadzenie zmiany pozwalającej traktować ten katalog jako jedynie przykładowy.

Uzupełniono także możliwość finansowania CIS funkcjonujących w formule samorządowych zakładów budżetowych, przez wskazanie możliwości przekazywania takim jednostkom obok dotacji przedmiotowych, także dotacji podmiotowych. Rozwiązanie to pozwoli samorządom w bardziej elastyczny sposób dobierać formy i procedury finansowania CIS.

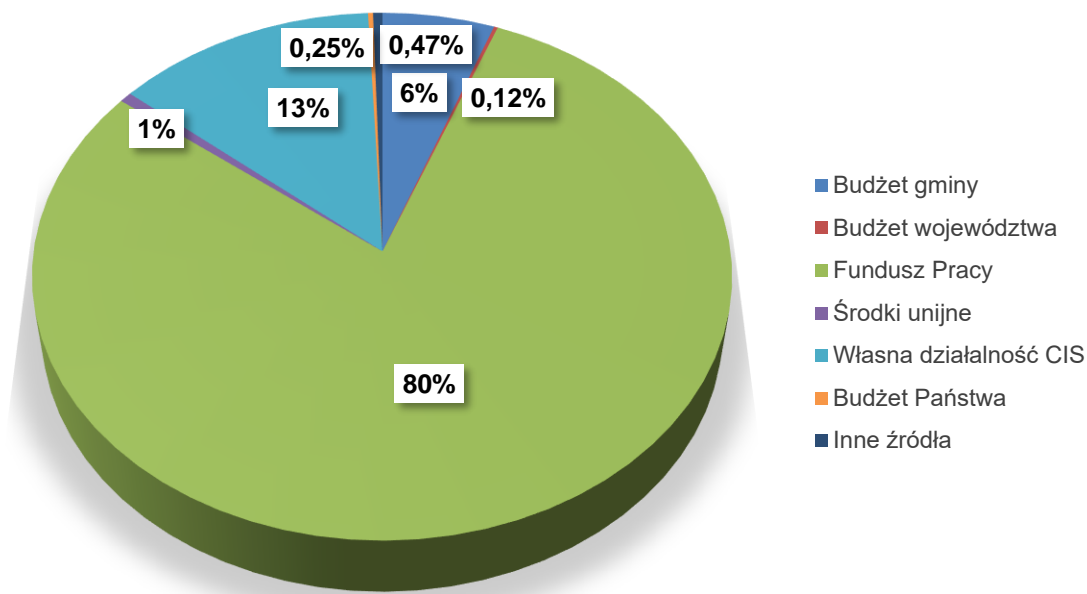
Powyższy katalog uzupełniono również o środki pochodzące z resortowych programów na rzecz rozwoju podmiotów zatrudnienia socjalnego. Zmiana ta jest konsekwencją wprowadzenia do zmienionej ustawy możliwości tworzenia programów. W 2024 r. żaden z CIS-ów nie był finansowany w ramach ww. programów.

W 2024 roku działalność centrów integracji społecznej była finansowana z różnych źródeł, co umożliwiło realizację zadań związanych z reintegracją zawodową i społeczną uczestników. Łączna kwota dofinansowania wynosiła 47 180 355,67 zł.

Największym źródłem finansowania był Fundusz Pracy, który przeznaczył na ten cel 37 529 920,51 zł (80%), co stanowiło zdecydowaną większość środków. Istotny wkład pochodził również z własnej działalności CIS, która wygenerowała 6 238 135,40 zł (13%), pokazując rosnącą samodzielność finansową z tych jednostek.

Samorzady również wniosły swój udział – z budżetu gmin przekazano 2 682 714,21 zł (6%), a z budżetu województwa 89 400,00 zł (0,12%). Wsparcie z budżetu Państwa wynosiło 118 660,62 zł (0,25%), natomiast środki unijne zasiliły CIS kwotą 298 080,48 zł (1%). Dodatkowe finansowanie pochodziło z innych źródeł, które łącznie wynosiły 223 444,45 zł (0,47%).

Wykres nr 4: Finansowanie działalności CIS w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

W 2024 roku realizacja projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, takich jak środki unijne oraz programy resortowe Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, była realizowana przez 2 z 14 centrów integracji społecznej.

CIS w Elblągu prowadzone przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, realizowało 3 projekty na łączną kwotę 611 900,00 zł, które objęły wsparciem 88 uczestników. Projekty te były realizowane ze środków zewnętrznych, umożliwiając wsparcie osób w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej. Z kolei CIS AlterCIS w Ełku, prowadzone przez Stowarzyszenie Adelfi, realizowało 2 projekty na łączną kwotę 40 000,00 zł, w których uczestniczyły 23 osoby, które dzięki dofinansowaniu mogły skorzystać z dodatkowych form wsparcia w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej.

Tabela nr 2: Projekty realizowane przez CIS w 2024 r. dofinansowane ze źródeł zewnętrznych

Lp.	Nazwa CIS	Tytuł projektu	Liczba uczestników	Źródło dofinansowania
1.	Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych	Rozwój Elbląskiego Centrum Integracji Społecznej (Program na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025)	30	MRPiPS
		Elbląskie Centrum Integracji Społecznej	18	Gmina Elbląg
		Elbląskie Centrum Integracji Społecznej 1	40	FEWiM
2.	Centrum Integracji Społecznej AlterCIS prowadzone przez Stowarzyszenie Adelfi	Aktywni z AlterCIS 2024	13	Gmina Kalinowo
		Akcja reintegracja z AlterCIS 2024	10	Gmina Prostki
Suma			111	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Zatrudnienie w CIS

W 2024 roku w centrach integracji społecznej zatrudnionych było 140 pracowników, którzy pełnili różne funkcje związane z realizacją działań reintegracyjnych. Najliczniejszą grupę stanowili:

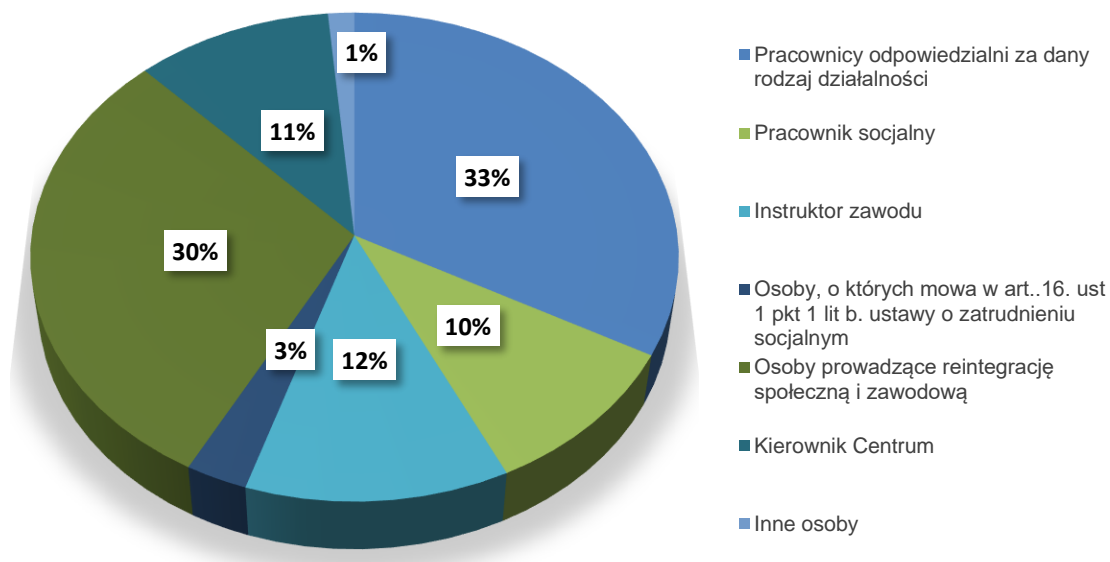
- pracownicy odpowiedzialni za działalność wytwórczą, handlową, usługową oraz obsługę finansową CIS – 46 osób (33%),
- osoby prowadzące reintegrację społeczną i zawodową – 42 osoby (30%),
- kierownicy CIS – 15 osób (11%).

Ponadto zatrudnieni byli także:

- pracownicy socjalni – 14 osób (10%),
- instruktorzy zawodu – 17 osób (12%),
- osoby, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt. 1 lit b ustawy o zatrudnieniu socjalnym – 4 – osoby (3%),
- inne osoby – 2 (1%).

Struktura zatrudnienia w CIS pokazuje, że istotną rolę odgrywają specjaliści ds. reintegracji, co pozwala na skuteczną realizację misji CIS w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej uczestników.

Wykres nr 5 : Zatrudnienie w centrach integracji społecznej w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

W 2024 roku w centrach integracji społecznej pracownicy byli zatrudnieni w różnych formach prawnych, dostosowanych do specyfiki świadczonych usług i potrzeb organizacyjnych. Najczęstszą formą zatrudnienia była umowa o pracę (pełny etat lub jego

część), którą objętych było 83 pracowników. Istotną grupę stanowili również pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy zlecenie lub umowy o dzieło – 38 osób.

W 2024 roku 5 z 14 CIS-ów współpracowało z wolontariuszami, angażując ich w działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej uczestników. Wolontariusze zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, świadczyli nieodpłatnie usługi wspierające działalność CIS. Łącznie w 2024 roku z CIS-ami współpracowało 15 wolontariuszy.

W odpowiedzi na pytanie ankietowe dotyczące wystarczającej liczby zatrudnionych pracowników, 9 centrów integracji społecznej wskazało, że obecna liczba pracowników jest niewystarczająca, natomiast pozostałe 5 CIS-ów uznało, że zatrudnienie jest adekwatne. Łącznie CIS wskazały brak 20 pracowników, co sugeruje potrzebę zwiększenia liczby kadry w celu skuteczniejszej realizacji działań reintegracyjnych.

Wśród wskazywanych braków w zatrudnieniu pojawiła się potrzeba zatrudnienia psychologów, co może świadczyć o rosnącej potrzebie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego w procesie reintegracji społecznej i zawodowej uczestników. Zwiększenie liczby pracowników, w tym specjalistów, może przyczynić się do lepszej efektywności działań CIS i zwiększenia ich dostępności dla osób wymagających wszechstronnej pomocy.

Zagrożenia dla działalności i realizacji celów centrum Integracji społecznej

Na podstawie odpowiedzi udzielonych przez centra integracji społecznej w ramach ankiety, wskazano szereg zagrożeń, które mogą negatywnie wpłynąć na ich działalność i skuteczność w realizacji celów reintegracji społecznej i zawodowej. Wśród głównych zagrożeń wymieniano:

- brak odpowiednich pracowników i specjalistów – szczególnie brak pracowników socjalnych oraz trudności w pozyskaniu psychologów i innych specjalistów,
- brak jednolitych standardów – brak spójnych, obowiązujących standardów dotyczących zakresu jakości usług, procedur organizacyjnych, dokumentacji, monitorowania i ewaluacji działań, co prowadzi do nierówności w dostępie do usług oraz rozbieżności w ich jakości między CIS-ami,
- brak odpowiedniego nadzoru i kontroli – nieodpowiedni nadzór nad działalnością CIS-ów, co może prowadzić do niezgodności z przepisami prawa i standardami społecznymi oraz ryzyka nadużyć,
- brak systemowego finansowania – niestabilność finansowa, wynikająca z braku stałego, systemowego finansowania, ogranicza zdolność CIS do efektywnego realizowania programów, wpływa na jakość świadczonych usług i możliwość zatrudnienia odpowiedniej kadry,
- brak współpracy z instytucjami rynku pracy – m.in. z powiatowym urzędem pracy, co może utrudniać współdziałanie w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej,

- trudności w pozyskiwaniu miejsc praktyk zawodowych – brak odpowiednich miejsc praktyk, które stanowią kluczowy element reintegracji zawodowej,
- brak motywacji uczestników – niechęć do współpracy ze strony uczestników CIS oraz instruktorów, ograniczony katalog osób mogących uczestniczyć w zajęciach, a także brak odpowiednich narzędzi do motywowania osób do aktywnego udziału w programach,
- tworzenie CIS-ów wyłącznie w celu pozyskania funduszy projektowych – brak długoterminowej strategii i stabilności działania prowadzi do powierzchownej integracji zamiast trwałej, realnej pomocy,
- brak współpracy z samorządami terytorialnym – brak współpracy z lokalnymi władzami może utrudniać rozwój CIS i stabilność finansową.

Z powyższych zagrożeń wynika konieczność wprowadzenia systemowych zmian w zakresie finansowania, współpracy z instytucjami rynku pracy oraz stworzenia spójnych standardów działania, co pozwoli na zwiększenie efektywności CIS w przyszłości.

Potrzeby szkoleniowe i doradcze w 2025 roku

W odpowiedzi na pytanie dotyczące potrzeb szkoleniowo-doradczych w 2025 roku, centra integracji społecznej wskazały kluczowe obszary wymagające wsparcia

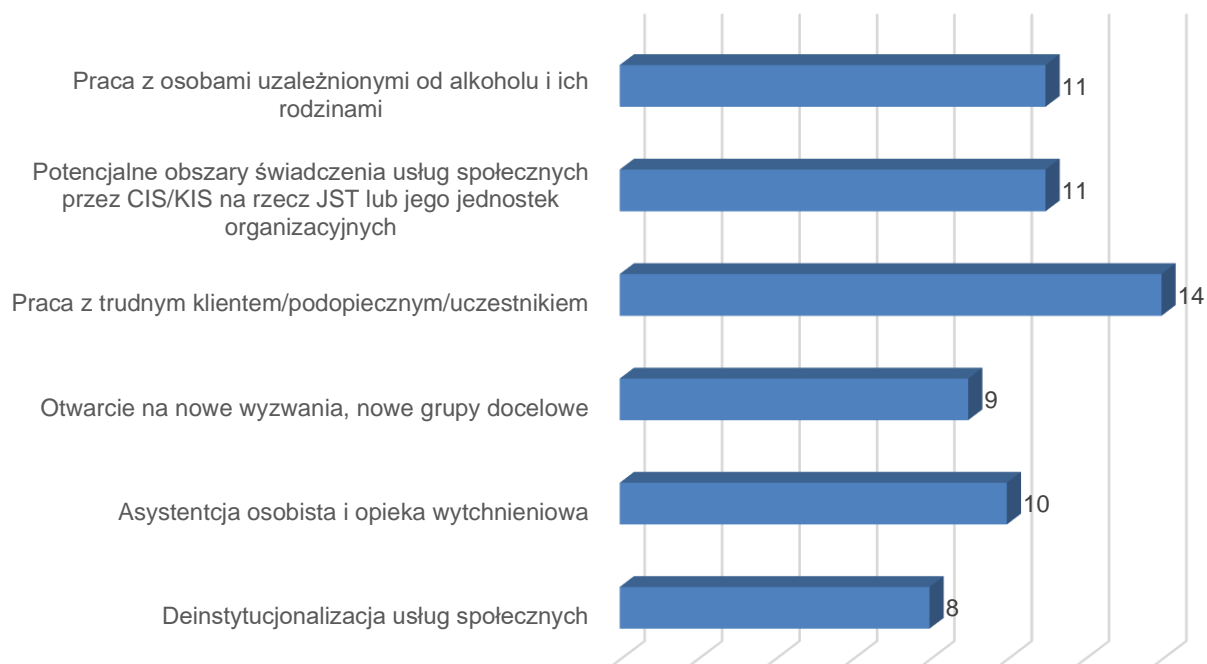
i podnoszenia kompetencji. Najczęściej wybierane tematy to:

- Praca z „trudnym” klientem/podopiecznym/uczestnikiem z uwzględnieniem sposobów radzenia sobie z agresją – 14 CIS,
- Praca z osobami uzależnionymi od alkoholu i ich rodzinami – 11 CIS,
- Potencjalne obszary świadczenia usług społecznych przez CIS-y/KIS-y na rzecz samorządu lokalnego lub jego jednostek organizacyjnych – 11 CIS,
- Asystencja osobista i opieka wytchnieniowa (dyskusja o standardach i sposobach realizacji usług) -10 CIS,
- Otwarcie na nowe grupy docelowe, w tym uchodźców i migrantów – 9 CIS,
- Deinstytucjonalizacja usług społecznych – 8 CIS.

Dodatkowo, wśród wskazanych tematów znalazły się: automatyzacja procesów zarządzania, sprzedaży towarów i usług CIS oraz zarządzanie procesami produkcyjnymi.

Wybór tych zagadnień odzwierciedla aktualne wyzwania, przed którymi stoją CIS, oraz ich dążenie do podnoszenia kompetencji w zakresie pracy z wymagającymi uczestnikami, rozwijania usług społecznych i dostosowywania działalności do zmieniających się potrzeb społecznych.

Wykres nr 6: Liczba CIS zainteresowanych daną tematyką szkoleniowo-doradczą w 2025 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

1.4: Podsumowanie

W województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku funkcjonowało **14 Centrów Integracji Społecznej**, o jedno więcej niż rok wcześniej. Nową jednostkę uruchomiono w Kętrzynie, gdzie Stowarzyszenie Kobieta na Plus stworzyło przestrzeń dla osób potrzebujących wsparcia w powrocie na rynek pracy.

CIS w liczbach

- **2712 uczestników** – 40% więcej niż w 2023 roku.
- Największe grupy uczestników:
 - ✓ Długotrwale bezrobotni – 1455 osób,
 - ✓ Osoby kwalifikowane jako „inni” 940 osób,
 - ✓ Osoby z niepełnosprawnościami – 186 osób,
 - ✓ Osoby zwolnione z zakładów karnych – 157 osób,
- Struktura uczestników pod względem wieku i poziomu wykształcenia:
 - ✓ Osoby 45+ - 1027 osób (37,9%).
 - ✓ Osoby z wykształceniem zawodowym – 822 osoby (30,3%).

Najważniejsze działania podejmowane przez CIS w 2024 roku:

- Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, kluczowe dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- Przygotowanie uczestników do wejścia na rynek pracy, w tym kursy zawodowe, doradztwo i praktyki u lokalnych pracodawców,

- Budowanie kompetencji społecznych i integracja ze społecznością lokalną poprzez warsztaty, akcje społeczne i współpracę z instytucjami,
- Promowanie przedsiębiorczości i rozwój umiejętności cyfrowych, które są niezbędne we współczesnym rynku pracy.

Efekty wsparcia CIS – 21,65% usamodzielnionych ekonomicznie

- 859 osób ukończyło programy CIS,
- 186 osób znalazło pracę, z czego 145 podjęło zatrudnienie u pracodawcy bez wsparcia.

Finansowanie działalności CIS

- 80% środków pochodziło z Funduszu Pracy,
- 13% wypracowały same CIS w ramach działalności gospodarczej,
- 6% pochodziło z budżetu gmin.

Kadra CIS

- 140 osób zatrudnionych w CIS.

W 2024 roku liczba uczestników centrów integracji społecznej wzrosła o 40% w porównaniu do roku 2023, osiągając 2712 osób. Pomimo tego, że powstał jeden nowy CIS, skuteczność procesu usamodzielniania uczestników pozostaje niska. Tylko 21,65% osób osiągnęło niezależność ekonomiczną, a 186 uczestników znalazło zatrudnienie. Oznacza to, że sam wzrost liczby uczestników i liczby ośrodków nie przekłada się automatycznie na lepsze wyniki aktywizacji zawodowej, co wskazuje na konieczność poprawy skuteczności podejmowanych działań.

Rozdział 2: Kluby Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku

2.1: Informacje ogólne na temat działalności KIS

Klub integracji społecznej to podmiot, którego celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomaga samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy.

Klub integracji społecznej może prowadzić gmina, organizacja pozarządowa, organizacja kościelna oraz spółdzielnia socjalna. Podmioty uprawnione mogą prowadzić klub integracji społecznej po dokonaniu wpisu w rejestrze wojewody, na podstawie art. 18a. ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

Z informacji uzyskanej z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (Rejestr Klubów Integracji Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim – stan 31.12 2024 r.) wynika, iż w naszym regionie zarejestrowane są **43 Kluby Integracji Społecznej**, tj. o dwa mniej w porównaniu do 2023 roku. Z rejestru wykreślony został KIS w Bartoszycach prowadzony przez Stowarzyszenie Nora oraz KIS działający w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowane są dwa młodzieżowe KIS (w Iławie oraz Olsztynku). Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że działalność Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej w Iławie została zakończona z początkiem roku 2025.

5 KIS-ów widniejących w rejestrze wojewody zostało założonych przez organizacje pozarządowe:

- Klub Integracji Społecznej w Lidzbarku Warmińskim prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz osób bezrobotnych,
- Klub Integracji Społecznej w Węgorzewie prowadzony przez Związek Stowarzyszeń Na Rzecz Rozwoju Gmin Północnego Obszaru Wielkich Jezior,
- Olsztyński Klub Integracji Społecznej prowadzony przez Federację Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa,
- Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej „Ucz się w ruchu” prowadzony przez Fundację na Rzecz Rozwoju Społeczno- Gospodarczego „Jak Nie My To Kto”,
- Klub Integracji Społecznej w Lipowinie prowadzony przez Fundację „Żółty Szalik”.

Pozostałe kluby integracji społecznej są prowadzone przez gminne, miejskie lub miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej.

W wyniku badania ankietowego, przeprowadzonego w I kwartale 2025 r. w ramach projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej „Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur”, współfinansowanego ze środków Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, ustalono, że wśród wszystkich zarejestrowanych klubów w 2024 roku:

- **aktywnie działało 21** Klubów Integracji Społecznej,
- 22 kluby nie prowadziły działalności (jeden klub nie wziął udziału w badaniu, natomiast nie miało to wpływu na wyniki badania, gdyż nie była to aktywnie działająca jednostka).

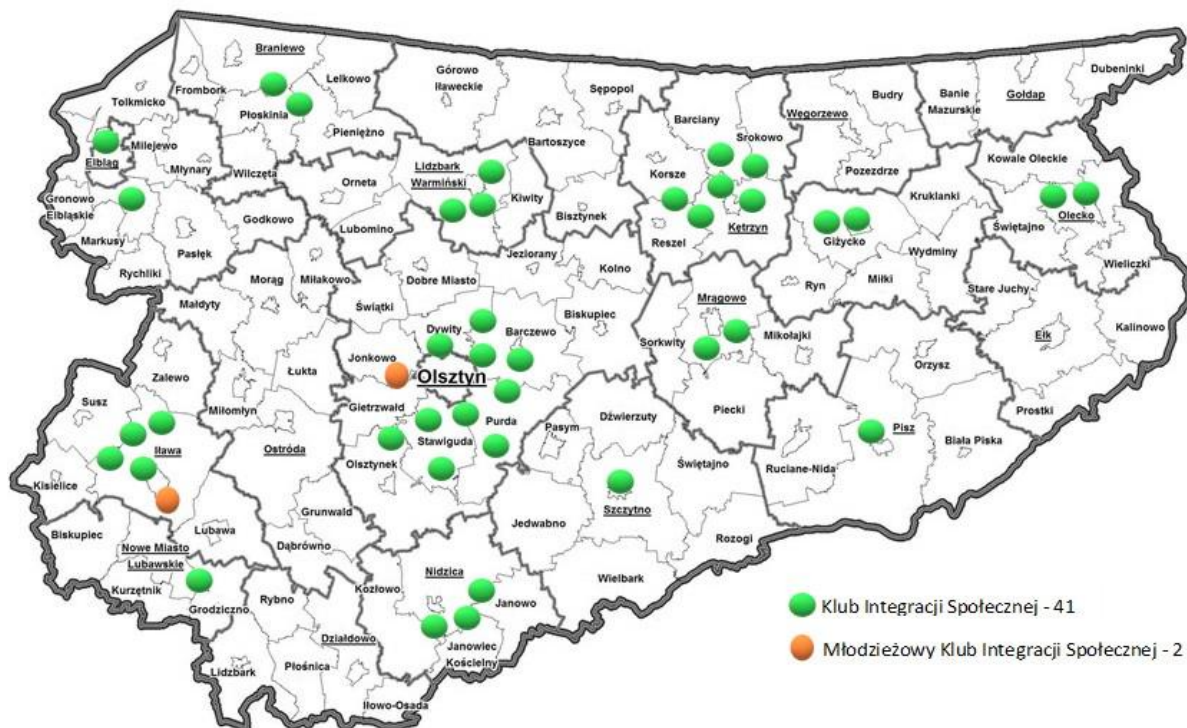
W badaniu ankietowym wzięły udział 42 z 43 klubów integracji społecznej funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim. Jeden z KIS (Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Iławie) nie wypełnił ankiety, informując jednocześnie, że jego działalność została wygaszona z początkiem 2025 roku.

W 2024 roku działalność zawiesiły 3 kluby integracji społecznej: KIS we Fromborku, KIS w Wydminach oraz KIS w Janowie. Wszystkie zawieszenia miały miejsce w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku. Przyczyny zawieszenia działalności różniły się w zależności od klubu. W dwóch przypadkach powodem był brak środków finansowych, natomiast w jednym – brak osób chętnych i spełniających kryteria uczestnictwa. Podjęto również działania mające na celu reaktywację działalności dwóch KIS, które polegały na: przygotowaniu projektu w ramach FEWM 09.01-IZ.00-001/24 złożeniu wniosku o dofinansowanie z funduszy unijnych. Jeden z klubów nie podjął działań zmierzających do wznowienia działalności. Dane te wskazują na kluczowe znaczenie stabilnego finansowania oraz skutecznej rekrutacji uczestników dla dalszego funkcjonowania KIS.

W 2024 roku, 22 z 42 ankietowanych klubów integracji społecznej zadeklarowało członkostwo w Regionalnej Platformie Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej, co świadczy o aktywnej roli KIS w lokalnych inicjatywach na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie. 23 KIS są członkami Forum Klubów Integracji Społecznej w województwie warmińsko-mazurskim, co podkreśla ich zaangażowanie w wymianę doświadczeń i współpracę w ramach regionu. 5 KIS wskazało, że są zrzeszone w organizacji, sieci lub platformie działającej na gruncie krajowym, co świadczy o ich powiązaniu z ogólnopolskimi inicjatywami.

Podmiotami prowadzącymi KIS-y są głównie ośrodki pomocy społecznej. Najwięcej KIS-ów zarejestrowanych jest w powiecie olsztyńskim (11), w powiecie kętrzyńskim (6), w powiecie iławskim (5). W czterech powiatach regionu kluby integracji społecznej nie funkcjonują (powiaty: działdowski, gołdapski, ostródzki, ełcki). Rozmieszczenie klubów integracji społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. ilustruje Mapa nr 2.

Mapa nr 2: Kluby integracji społecznej w województwie warmińsko-mazurskim według stanu na 31.12.2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

2.2: Reintegracja społeczno-zawodowa w KIS

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym uczestnikami zajęć w klubie integracji społecznej mogą być osoby, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych. Znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Ostatnia nowelizacja ustawy o zatrudnieniu socjalnym umożliwiła osobom, które mają ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, uczestniczenie w zajęciach prowadzonych przez kluby integracji społecznej.

Uczestnicy KIS

W 2023 roku liczba uczestników klubów integracji społecznej (KIS) wynosiła 739 osób, natomiast w 2024 roku wynosiła **753 osób**.

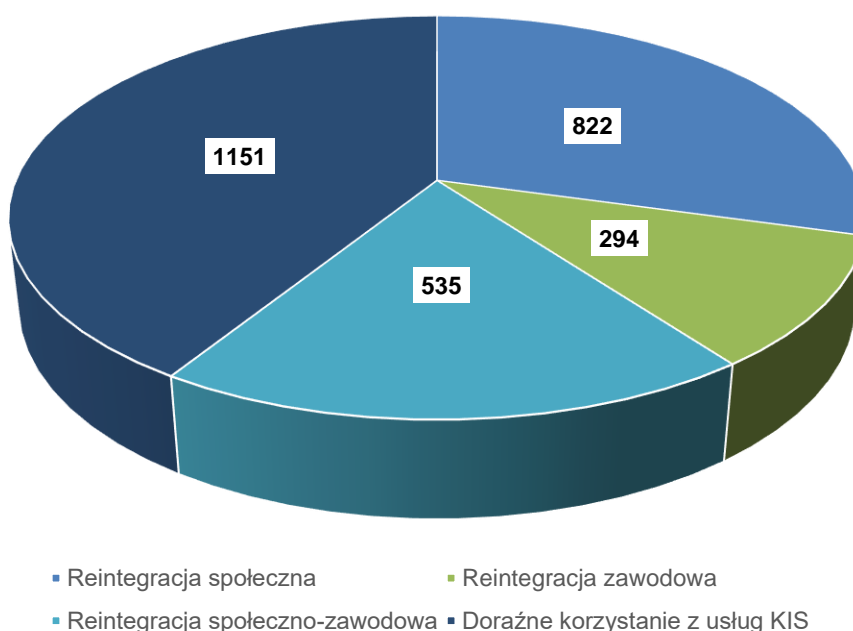
W ramach działalności KIS w 2024 roku:

- 535 osób objęto wsparciem finansowym ze środków unijnych, MRPiPS, urzędów pracy, gmin i NGO w ramach reintegracji społeczno-zawodowej,
- 822 osoby objęto reintegracją społeczną, co świadczy o dużej potrzebie wsparcia w zakresie funkcjonowania społecznego i odbudowy kompetencji życiowych,

- 294 osoby skorzystały z reintegracji zawodowej, co pokazuje, że dla części uczestników kluczowe było wsparcie w powrocie na rynek pracy,
- 1151 osób korzystało z usług KIS doraźnie, co wskazuje na szeroką grupę osób zgłaszających się po pomoc w określonych sytuacjach życiowych, bez długoterminowego uczestnictwa w programach.

Warto zauważyć, że liczba osób objętych różnymi formami wsparcia w 2024 roku jest wyższa niż liczba uczestników KIS, ponieważ jedna osoba może korzystać z kilku form wsparcia jednocześnie. Na przykład, uczestnik może być objęty zarówno wsparciem finansowym, jak i reintegracją społeczną oraz zawodową, co powoduje, że liczba osób objętych poszczególnymi rodzajami wsparcia przekracza całkowitą liczbę uczestników w danym roku.

Wykres nr 7: Liczba uczestników zajęć reintegracji społeczno-zawodowej w KIS w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Doraźnie z usług KIS mogą korzystać osoby niebędące uczestnikami zajęć reintegracyjnych. KIS-y zapewniały tym osobom m.in.: poradnictwo psychologiczne, prawne, doradztwo zawodowe, możliwość korzystania z komputera i urządzeń biurowych, pomoc w poszukiwaniu pracy, pisaniu listu motywacyjnego oraz CV, spotkania tematyczne z doradcą, warsztaty dla osób zagrożonych przemocą domową. Każda z ww. form pomocy jest bezpłatna i może znacznie ułatwić uczestnictwo zarówno w życiu społeczno- zawodowym, jak również rodzinnym.

Z zebranych danych ankietowych wynika, że w 2024 roku najliczniejszą grupę uczestników KIS w całym regionie stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – 289. Kolejnymi grupami były:

- osoby kwalifikowane jako „inne” – 203,
- osoby starsze – 103,
- osoby uzależnione od alkoholu – 61,
- osoby uzależnione od narkotyków – 59,
- osoby niepełnosprawne – 45,
- uchodźcy realizujący indywidualny program integracji – 24,
- osoby z zaburzeniami psychicznymi – 6,
- osoby zwolnione z zakładów karnych – 3,
- osoby bezdomne – 2.

Łączna liczba uczestników KIS w województwie warmińsko-mazurskim wynosi 753 osób. Należy jednak zauważyć, że suma osób w poszczególnych grupach przekracza tę liczbę. Wynika to z faktu, że jeden uczestnik może być przypisany do kilku grup, jeśli spełnia kryteria dla więcej niż jednej z nich.

W porównaniu do 2023 roku, liczba osób długotrwale bezrobotnych spadła z 439 do 294, co może sugerować zmiany na rynku pracy, skuteczniejszą aktywizację zawodową lub mniejsze zainteresowanie tą formą wsparcia.

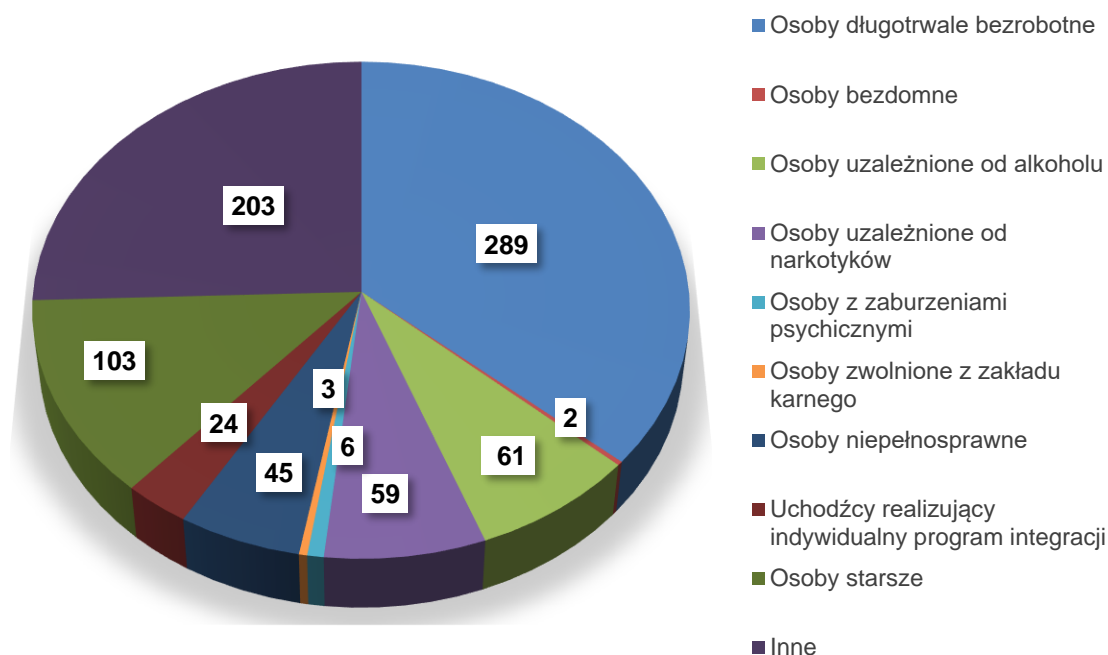
Zauważalny spadek dotyczy także liczby osób uzależnionych od alkoholu – z 168 osób w 2023 roku do 61 osób w 2024 roku. Może to wynikać ze zmian w strukturze uczestników KIS lub dostępności innych form pomocy terapeutycznej.

Liczba osób niepełnosprawnych pozostała na zbliżonym poziomie – w 2024 roku wyniosła 45 osób, w 2023 roku było to 46 osób. Wskazuje to na utrzymujące się zapotrzebowanie na wsparcie tej grupy.

W 2024 roku w klubach integracji społecznej z pomocy korzystały 203 osoby określone jako „inni”, są to osoby doświadczające różnego rodzaju trudności, w tym osoby współuzależnione, doznające przemocy, stosujące przemoc, młodzież z problemami emocjonalnymi, osoby uzależnione od Internetu i ich rodziny, a także osoby w kryzysie osobistym. Wsparciem objęto również 2 osoby bezdomne, 6 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 3 osoby zwolnione z zakładów karnych.

Dane te pokazują, że kluby integracji społecznej nadal pełnią istotną rolę w systemie wsparcia społecznego, dostosowując swoje działania do potrzeb różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem.

Wykres nr 8: Kategorie uczestników KIS w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Dane dotyczące struktury wieku i wykształcenia uczestników obejmują 20 KIS z 21 działających klubów. Jeden z klubów, który zgłosił udział 283 osób, nie prowadził statystyk uwzględniających wiek i poziom wykształcenia uczestników. W związku z tym analiza struktury wieku i wykształcenia w 2024 roku została przeprowadzona na grupie 470 uczestników KIS.

Analizując strukturę wieku tej grupy, stwierdzono że:

- poniżej 25 lat – 24 osoby (5%),
- 25-35 lat – 98 osób (21%),
- 36-45 lat – 149 osób (32%),
- powyżej 45 lat – 199 osób (42%).

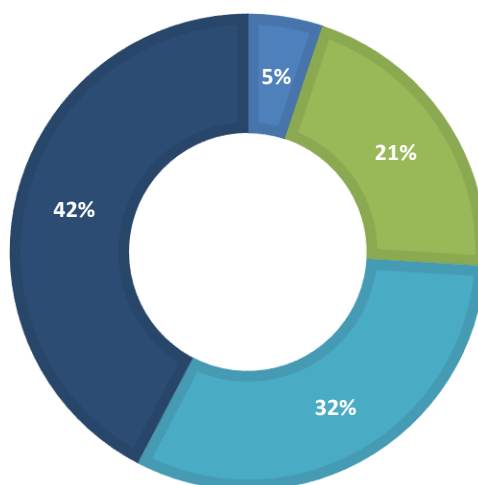
Najmniej liczną grupę stanowią osoby młode (poniżej 25 lat), co może wynikać z faktu, że wiele z nich pozostaje jeszcze w systemie edukacji lub korzysta z innych form wsparcia, takich programy skierowane do absolwentów szkół i uczelni. Z kolei największy udział osób w wieku powyżej 45 lat sugeruje, że to właśnie ta grupa wymaga największego wsparcia w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej.

Dane wskazują, że programy reintegracyjne przyciągają osoby z różnych grup wiekowych i o zróżnicowanym poziomie wykształcenia. Szczególnie widoczny jest udział

osób starszych oraz osób z niższym poziomem wykształcenia, co potwierdza potrzebę dostosowania działań aktywizujących do ich specyficznych potrzeb.

Wykres nr 9: Wiek osób uczestniczących w zajęciach w KIS w 2024 r.

■ poniżej 25 lat ■ 25-35 lat ■ 36-45 lat ■ powyżej 45 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Dane dotyczące wykształcenia uczestników wskazują na przewagę osób z niższym poziomem wykształcenia – aż ponad 60% uczestników posiada wykształcenie nieprzekraczające poziomu zawodowego. Może to oznaczać większe trudności w znalezieniu pracy oraz ograniczone możliwości awansu na rynku pracy.

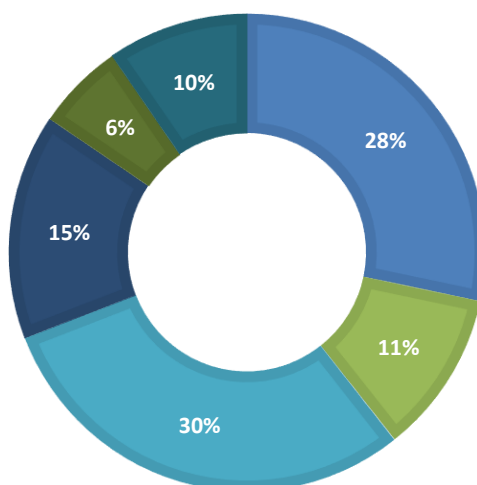
Struktura wykształcenia przeprowadzona na grupie 470 osób uczestniczących w zajęciach KIS przedstawia się następująco:

- wykształcenie podstawowe – 133 osoby (28%),
- gimnazjalne - 52 osoby (11%),
- zawodowe – 140 osób (30%),
- średnie – 72 osoby (15%),
- policealne – 28 osób (6%),
- wyższe – 45 osób (10%).

Najliczniejszą grupą są osoby z wykształceniem zawodowym oraz podstawowym, co może oznaczać, że duża część uczestników może mieć trudności w dostępie do stabilnego zatrudnienia, zwłaszcza w zawodach wymagających wyższych kwalifikacji. Niski odsetek osób z wykształceniem policealnym i wyższym sugeruje, że osoby o wyższym poziomie edukacji rzadziej korzystają z usług KIS, być może znajdując inne formy wsparcia lub skuteczniej radząc sobie na rynku pracy.

Wykres nr 10: Wykształcenie osób uczestniczących w zajęciach w KIS w 2024 r.

■ wykształcenie podstawowe ■ gimnazjalne ■ zawodowe ■ średnie ■ policealna ■ wyższe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Dane dotyczące wieku i wykształcenia uczestników zajęć potwierdzają, że programy te są szczególnie ważne dla osób starszych oraz osób z niższym poziomem wykształcenia. Znaczna część uczestników to osoby powyżej 45 roku życia oraz osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym, co wskazuje na konieczność dostosowania oferty KIS do ich potrzeb.

Usamodzielnienie ekonomiczne

Kluby integracji społecznej, współpracując ściśle z ośrodkami pomocy społecznej oraz powiatowymi urzędami pracy, stosują dwie ścieżki usamodzielnienia ekonomicznego wobec uczestników zajęć, którzy pozytywnie zakończą edycję programową:

- ścieżka powrotu na otwarty rynek pracy, która mierzona jest za pomocą danych statystycznych, obejmujących liczbę:
 - osób, które podjęły zatrudnienie u pracodawcy,
 - osób, które rozpoczęły własną działalność gospodarczą,
 - osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej,
- ścieżka zatrudnienia wspieranego, która mierzona jest za pomocą danych statystycznych obejmujących liczbę:
 - osób, które zostały skierowane do jednego z programów rynku pracy: prace społecznie użyteczne, roboty publiczne oraz staż.

Uczestnicy KIS-ów są grupą niezwykle trudną w reintegracji, jako że sami cierpią na różnorakie deficyty, wynikające z ograniczeń spowodowanych np. złym stanem zdrowia (w tym niepełnosprawnością), podeszłym wiekiem, doświadczeniem i złożoną sytuacją życiową.

Z jednej strony mogą być postrzegani przez pracodawców jako osoby nierzetelne, z drugiej sami mają niekiedy problemy z poczuciem własnej wartości i motywacją, co negatywnie wpływa na ich poczucie możliwości przejęcia kontroli nad własnym życiem.

W 2024 roku 233 uczestników klubów integracji społecznej podjęło zatrudnienie w różnych formach aktywizacji zawodowej. Jest to spadek w porównaniu do lat ubiegłych, gdy liczba aktywizowanych wynosiła:

- w 2023 roku – 238 osób,
- w 2022 roku – 311 osób,
- w 2021 roku – 423 osoby.

Tendencja ta wskazuje na stopniowe zmniejszanie się liczby osób podejmujących zatrudnienie poprzez KIS, co może wynikać z różnych czynników, takich jak sytuacja na rynku pracy, zmiany w polityce aktywizacyjnej czy struktura grupy uczestników.

Spośród 233 uczestników KIS, którzy podjęli zatrudnienie, pracę znaleźli w ramach:

- prac społecznie użytecznych – 167 osób, co stanowi największą grupę aktywizowanych (72% wszystkich zatrudnionych),
- podjęli zatrudnienie u pracodawcy – 42 osoby,
- zatrudnienia w formie stażu – 6 osób,
- prac interwencyjnych – 7 osób,
- robót publicznych – 3 osoby,
- innych form zatrudnienia – 8 osób.

Nie odnotowano przypadków podjęcia działalności gospodarczej ani zatrudnienia w spółdzielniach socjalnych czy przedsiębiorstwach społecznych, co wskazuje na ograniczone zainteresowanie lub trudności w realizacji tych form aktywizacji. Dodatkowo 354 osoby zostały skierowane do Centrów Integracji Społecznej, co może oznaczać, że część z nich zostanie aktywizowana zawodowo w kolejnych latach.

W ramach przeprowadzonej ankiety badawczej wśród 21 aktywnie działających klubów integracji społecznej zapytano, czy w 2024 roku zdarzały się przypadki, w których uczestnicy nie ukończyli programu reintegracji społeczno-zawodowej. 12 KIS potwierdziło wystąpienie takich sytuacji. Główne przyczyny przedwczesnego zakończenia udziału w zajęciach:

- podjęcie pracy w trakcie uczestnictwa w KIS - 7 KIS wskazało tę przyczynę jako powód rezygnacji. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ oznacza, że programy realizowane w klubach skutecznie wspierają uczestników w powrocie na rynek pracy,
- zbyt słaba motywacja i brak wiary w sukces – 7 KIS zauważyło, że część uczestników rezygnowała z powodu braku wiary w możliwości poprawy swojej sytuacji,
- lenistwo – 4 KIS uznały, że niektórzy uczestnicy nie angażowali się w program i nie wykazywali chęci zmiany swojej sytuacji,

- odejście z przyczyn niezależnych (choroba, sytuacje rodzinne, osadzenie w więzieniu, śmierć) – 6 KIS wskazało ten powód jako przyczynę rezygnacji,
- usunięcie uczestnika z powodu łamania zasad – w 4 KIS podjęto decyzję o wykluczeniu osób, które nie przestrzegały regulaminu i zasad uczestnictwa,
- inne przyczyny – wskazało 2 KIS, jedną z przyczyn przedwczesnego zakończenia udziału w zajęciach jest problem wykluczenia komunikacyjnego, co oznacza trudności w dostępie do klubu ze względu na brak transportu publicznego lub duże odległości.

Analiza powodów rezygnacji pokazuje, że kluczowymi wyzwaniami są niska motywacja uczestników oraz bariery zewnętrzne, takie jak wykluczenia komunikacyjne czy trudne sytuacje życiowe. Pozytywnym aspektem jest fakt, że część uczestników rezygnowała z zajęć z powodu podjęcia pracy, co świadczy o skuteczności działań aktywizacyjnych KIS.

Formy wsparcia stosowane wobec uczestników zajęć reintegracji społecznej oraz zawodowej

W 2024 roku kluby integracji społecznej realizowały różnorodne formy wsparcia, dostosowane do potrzeb uczestników zarówno w zakresie reintegracji społecznej, jak i zawodowej.

Działania w obszarze reintegracji społecznej

W celu wzmocnienia kompetencji społecznych oraz poprawy kondycji psychicznej uczestników KIS-y prowadziły:

- indywidualne zajęcia terapeutyczne – 7 osób,
- grupowe zajęcia terapeutyczne – 4 osoby,
- zajęcia edukacyjne – 14 osób,
- poradnictwo prawne – 12 osób,
- poradnictwo psychologiczne – 13 osób,
- samopomocowe grupy wsparcia – 6 osób,
- zajęcia integracyjne – skorzystało 12 osób,
- treningi umiejętności i kompetencji społecznych – 8 osób,
- działania poza zatrudnieniowe – 5 osób.

Działania w obszarze reintegracji zawodowej

Wsparcie w zakresie aktywizacji zawodowej obejmowało:

- kierowanie do prac społecznie użytecznych i robót publicznych – 13 osób,
- staże i praktyki zawodowe – 2 osoby,
- doradztwo zawodowe – 5 osób,
- szkolenia zawodowe – 0,
- kursy i warsztaty zawodowe – 2 osoby,

- doradztwo i szkolenia w zakresie prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej – 4 osoby,
- doradztwo i szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej – 3 osoby,
- inne formy – 3 osoby.

Analiza powyższych danych wskazuje, że największy nacisk położono na edukację, poradnictwo i działania wzmacniające kompetencje społeczne. W zakresie reintegracji zawodowej dominowały prace społecznie użyteczne i roboty publiczne, natomiast udział w szkoleniach i kursach zawodowych był ograniczony. Może to wskazywać na potrzebę dalszego rozwoju działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych uczestników KIS.

W 2024 roku z kontraktu socjalnego skorzystało 9 klubów integracji społecznej, obejmując wsparciem łącznie 211 osób. Spośród tych osób 23 stanowiły osoby z niepełnosprawnościami.

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawierana między uczestnikiem klubu integracji społecznej a instytucją organizującą wsparcie (np. ośrodkiem pomocy społecznej lub organizacją prowadzącą KIS). Kontrakt socjalny stanowi podstawowe narzędzie indywidualnej pracy z uczestnikami KIS, umożliwiając im stopniową reintegrację społeczną i zawodową. Jego realizacja pozwala na diagnozę sytuacji życiowej, określenie ścieżki aktywizacji oraz zapewnienie dostosowanego wsparcia w zakresie edukacji, doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Włączenie do programu osób z niepełnosprawnościami podkreśla znaczenie działań na rzecz integracji tej grupy i wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania dostosowanych form wsparcia.

W 2024 roku 149 osób z niepełnosprawnościami skorzystało z usług oferowanych przez kluby integracji społecznej. Wśród nich, 5 osób uzyskało zatrudnienie w ramach programów aktywizacji zawodowej realizowanych przez KIS. Te dane wskazują na znaczącą rolę KIS w wspieraniu osób z niepełnosprawnościami, zarówno w zakresie integracji społecznej, jak i w dążeniu do aktywizacji zawodowej, mimo wyzwań związanych z rynkiem pracy.

W 2024 roku Klub Integracji Społecznej w Biskupcu jako jedyny wśród KIS-ów realizował działania w ramach Programu Aktywizacja i Integracja (PAI). Program ten jest inicjatywą skierowaną do osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, mającą na celu ich aktywizację zawodową i integrację społeczną. Celem PAI jest wsparcie uczestników poprzez zajęcia edukacyjne, warsztaty społeczne oraz działania umożliwiające poprawę ich sytuacji na rynku pracy. Program łączy aktywizację zawodową z integracją społeczną, co pozwala uczestnikom nie tylko zdobyć nowe umiejętności, ale również wzmocnić kompetencje społeczne i zwiększyć poczucie własnej wartości.

W KIS w Biskupcu w ramach PAI uczestniczyło 155 osób, w tym 125 osób starszych oraz 30 podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy. Działania te miały na celu poprawę jakości życia uczestników, zwiększenie ich samodzielności oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.

2.3: Uwarunkowania finansowo-organizacyjne działalności KIS

Kluby integracji społecznej finansowane są z różnych źródeł, jednak najczęściej wskazywanym źródłem wsparcia jest budżet gminy – z tej formy finansowania korzystało 31 KIS. Fundusze unijne oraz środki Powiatowego Urzędu Pracy wskazały 4 KIS-y, co pokazuje, że tylko część klubów miała możliwość pozyskania środków zewnętrznych na swoją działalność. Środki własne organizacji pozarządowych tworzących KIS były źródłem finansowania dla 4 klubów, natomiast darowizny stanowiły wsparcie dla 2 KIS. Jeden z KIS-ów korzystał ze środków z budżetu państwa pochodzących z resortowych programów. 3 kluby wskazały inne źródła finansowania, w tym dofinansowanie z Fundacji Egger w Biskupcu, a także środki z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Dane te wskazują, że finansowanie KIS opiera się głównie na środkach publicznych, a pozyskanie funduszy z innych źródeł, takich jak działalność odpłatna czy darowizny, jest wciąż na niewielkim poziomie.

Na pytanie, czy środki finansowe będące do dyspozycji KIS są wystarczające, 15 klubów odpowiedziało twierdząco, natomiast 27 uznało je za niewystarczające.

Wśród największych braków finansowych KIS wskazały na:

- wynagrodzenia specjalistów – 22 KIS,
- materiały niezbędne do realizacji zajęć w KIS – 10 KIS,
- sprzęt biurowy – 10 KIS,
- remonty – 10 KIS,
- inne potrzeby – 3 KIS, które wskazały konieczność rozszerzenia katalogu działań wspierających, realizacji projektów oraz organizacji warsztatów.

Niektóre KIS zaznaczyły, że brak wystarczających środków uniemożliwia im prowadzenie działań, szczególnie w zakresie zatrudniania specjalistów oraz zakupu materiałów. W efekcie niektóre kluby zawieszają działalność i reaktywują się dopiero w momencie pojawienia się możliwości aplikowania o środki zewnętrzne, np. z funduszy unijnych. Sytuacja ta wskazuje na znaczenie stabilnego finansowania dla ciągłości i skuteczności działań KIS.

W 2024 roku 6 klubów integracji społecznej złożyło 8 wniosków o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Wśród nich znalazły się KIS w: Szczytnie (2 wnioski), Biskupcu,

łławie (2 wnioski), Mikołajkach, Olsztynie oraz Braniewie (prowadzony przez Fundację Żółty Szalik).

Dofinansowanie uzyskały 2 projekty:

- projekt „Podaruj Gwiazdkę – wywołaj uśmiech” w ramach KIS Biskupiec objął 155 osób, a dofinansowanie w wysokości 1000,00 zł pochodziło ze środków Fundacji Egger w Biskupcu,
- KIS w Braniewie (Fundacja Żółty Szalik) – projekt, który uzyskał wsparcie finansowe będzie realizowany w okresie od stycznia 2025 do kwietnia 2027 roku.

Dane te wskazują, że choć niektóre KIS aktywnie podejmują działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, skuteczność w uzyskiwaniu dofinansowania pozostaje ograniczona. Niski poziom finansowania projektów może stanowić barierę w realizacji inicjatyw wspierających uczestników KIS.

Zasoby kadrowe

W klubach integracji społecznej zatrudnionych było łącznie 59 osób, z czego 41 osób pracowało na podstawie umowy o pracę (w pełnym lub niepełnym wymiarze), a 16 osób wykonywało obowiązki na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło. Dodatkowo 6 osób odbywało staż, 17 osób działało w ramach wolontariatu, a 2 osoby były zaangażowane w innej formie współpracy.

W strukturach KIS zatrudnieni byli specjaliści różnych dziedzin wspierający proces reintegracji społeczno-zawodowej uczestników. Wśród nich znaleźli się liderzy/kierownicy KIS (12), pracownicy socjalni (11), psychologowie (10), prawnicy (8), pracownicy administracyjno-księgowi (5), doradcy zawodowi (2) oraz asystenci rodziny (2). 6 KIS wskazało inny rodzaj specjalistów pracujących w tych ośrodkach: pedagog – socjoterapeuta, trener programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień, specjalista ds. psychologicznej i pedagogicznej pomocy rodzinie i dziecku.

Na pytanie, czy liczba zatrudnionych osób jest wystarczająca, 17 KIS odpowiedziało twierdząco, co oznacza, że w pozostałych klubach odczuwalne są braki kadrowe. Wyniki te wskazują na potrzebę zwiększenia liczby specjalistów, zwłaszcza w obszarze wsparcia psychologicznego, doradztwa zawodowego i zarządzania klubami, co mogłoby przyczynić się do skuteczniejszej realizacji działań reintegracyjnych.

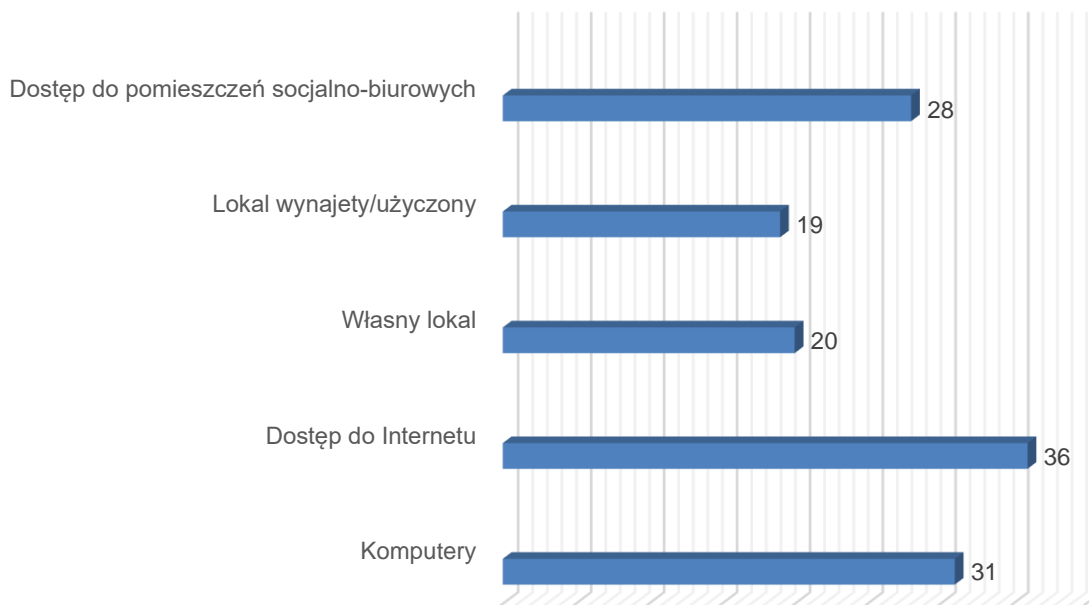
Zasoby lokalowe

Kluby integracji społecznej w województwie warmińsko-mazurskim dysponują zróżnicowaną bazą lokalową i wyposażeniem, co ma kluczowe znaczenie dla realizacji działań reintegracyjnych. 31 KIS posiada własne komputery oraz dostęp do Internetu, co umożliwia prowadzenie zajęć i wsparcia online (36 KIS).

Pod względem infrastruktury 20 KIS działa we własnych lokalach, natomiast 19 KIS korzysta z lokali wynajętych lub użyczonych. 28 klubów zadeklarowało dostęp do pomieszczeń socjalno-biurowych, co pozwala na organizację spotkań, konsultacji oraz pracy administracyjnej.

Uzyskane dane wskazują, że większość z aktywnie działających KIS ma zapewnione podstawowe warunki do funkcjonowania, jednak nadal część klubów działa w wynajętych lub użyczonych przestrzeniach, co może wpływać na stabilność ich działalności.

Wykres nr 11: Zasoby lokalowe KIS w 2024 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Współpraca z lokalnymi partnerami

Kluby integracji społecznej w swojej działalności opierają się na szerokiej współpracy z różnymi podmiotami, które wspierają proces reintegracji społeczno-zawodowej uczestników. Według wyników ankiety, KIS najczęściej współpracowały z:

- powiatowymi urzędami pracy – 26 KIS,
- ośrodkami pomocy społecznej – 23 KIS,
- jednostkami samorządu terytorialnego – 20 KIS,
- organizacjami pozarządowymi – 18 KIS,
- instytucjami oświatowymi – 13 KIS,
- pracodawcami – 13 KIS,
- powiatowymi centrami pomocy rodzinie – 10 KIS,
- centrami integracji społecznej – 8 KIS,
- innymi klubami integracji społecznej – 7 KIS,
- firmami szkoleniowymi – 5 KIS,

- organizacjami kościelnymi – 4 KIS,
- podmiotami zagranicznymi – 1 KIS
- centrum usług społecznych – 1 KIS.

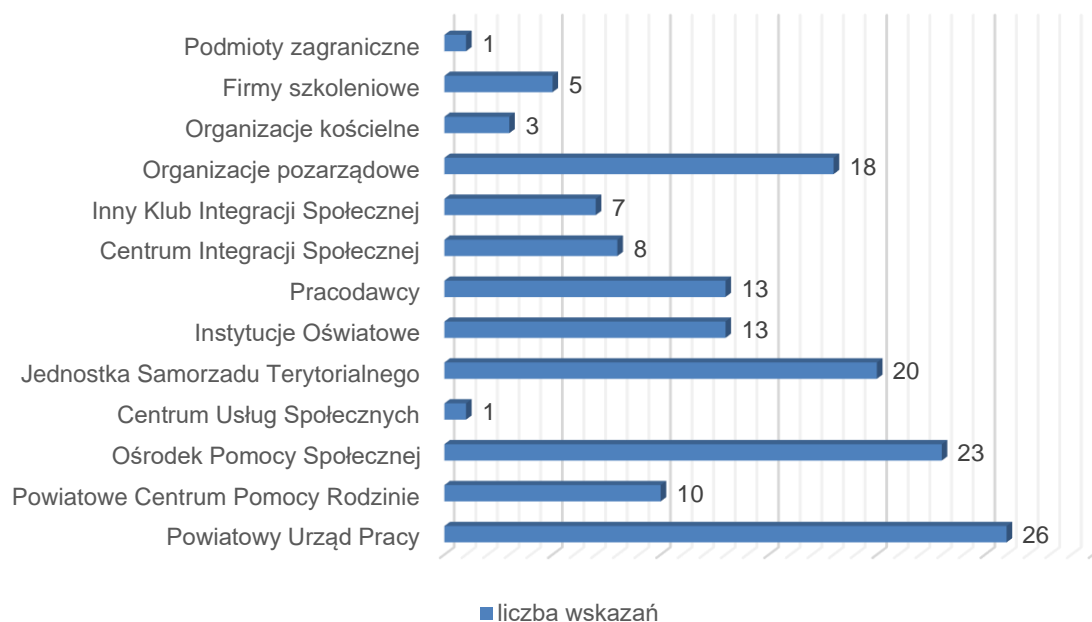
Dodatkowo KIS-y wskazały współpracę z innymi instytucjami, takimi jak: Ośrodek Aktywizacji Zawodowej, Zakłady Aktywności, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Ośrodki Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawcze, sołectwa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Bank Żywności.

Bez wątpienia najważniejszą instytucją samorządową dla funkcjonowania KIS-ów są ośrodki pomocy społecznej, które z racji ustawowych zadań, stanowią naturalny podmiot współpracy w realizacji programów reintegracji społeczno-zawodowej. Jeśli chodzi o współpracę KIS z urzędami pracy, to szczególnie intensywnie przebiega ona w zakresie kierowania do odbycia prac społecznie użytecznych czy realizacji PAI.

Współpraca KIS z szerokim gronem partnerów pokazuje, jak istotne jest budowanie lokalnych sieci wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Kluczowe znaczenie mają instytucje publiczne, takie jak PUP, OPS i JST, które stanowią fundament działań KIS. Coraz większą rolę odgrywają również organizacje pozarządowe, pracodawcy i placówki edukacyjne, co sprzyja skuteczniejszej aktywizacji zawodowej i społecznej uczestników. Rozwijanie partnerstw i budowanie trwałych relacji między KIS a różnymi instytucjami może przyczynić się do skuteczniejszej integracji społecznej i zawodowej uczestników programów reintegracyjnych.

Niezmiernie ważną rolę w skuteczności działalności klubów integracji społecznej odgrywa ich współpraca ze środowiskiem lokalnym. Jest to kluczowy element wprowadzania uczestników klubów na otwarty rynek pracy. Ze względu na reintegracyjną funkcję podmiotów zatrudnienia socjalnego szczególnie ważna jest kwestia współpracy z pracodawcami, lokalnymi przedsiębiorcami oferującymi zatrudnienie na lokalnych rynkach pracy. Należy zwrócić w tym miejscu uwagę na konieczność zmiany postrzegania osób, które są uczestnikami KIS przez pracodawców. Pewna część działań powinna skupić się na odwróceniu wizerunku uczestników KIS jako osób wykluczonych społecznie, będących na marginesie życia społecznego na osoby z potencjałem, które nie rzadko poprzez uczestnictwo w KIS nabywają umiejętności przydatne dla przyszłych pracodawców.

Wykres nr 12: Partnerzy współpracujący z klubami integracji społecznej w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego ROPS za rok 2024.

Promocja działań

W 2024 roku kluby integracji społecznej prowadziły różnorodne działania promocyjne mające na celu zwiększenie świadomości na temat swojej działalności oraz dotarcie do potencjalnych uczestników i partnerów. Najczęściej wykorzystywanymi narzędziami były informacje zamieszczane na stronach internetowych, co zadeklarowało 16 KIS oraz na tablicach informacyjnych urzędów gmin i OPS – 15 KIS. Ponadto 8 KIS dystrybuowało ulotki, a 6 KIS rozwieszało plakaty oraz publikowało artykuły w lokalnej prasie i na stronach internetowych. Promocja odbywała się również poprzez seminaria i konferencje – 3 KIS, a jedna z placówek skorzystała z możliwości promocji w telewizji.

Dodatkowo wśród innych działań promocyjnych wskazano aktualizację informatora „Gdzie szukać pomocy w Szczytnie” oraz prezentację multimedialną podczas spotkania wojewódzkiego forum KIS. Odbiorcami materiałów reklamowych byli przede wszystkim mieszkańcy lokalnych społeczności – 20 KIS, potencjalni uczestnicy klubów – 15 KIS oraz pracodawcy – 4 KIS.

Różnorodne metody promocji pokazują, że KIS starają się docierać do szerokiego grona odbiorców, jednak nadal istnieje przestrzeń do zwiększenia skuteczności działań informacyjnych, szczególnie w zakresie dotarcia do pracodawców i instytucji mogących wspierać reintegrację zawodową uczestników. Najlepszym sposobem promocji KIS-ów są inicjatywy organizowane przez kluby i inne lokalne instytucje partnerskie przy udziale samych uczestników. Mają one wymiar edukacyjny: zarówno dla mieszkańców lokalnej społeczności, którzy w ten sposób poznają KIS-y, ich misje i prowadzone działania, jak i dla samych uczestników, którzy angażują się w organizację tego typu imprez.

Promocja jest jednym ze sposobów rozwiązania niektórych problemów, z którymi borykają się KIS-y. Szczególnie w odniesieniu do małego zainteresowania udziałem w zajęciach wśród lokalnej społeczności. Umiejętnie prowadzona akcja promocyjna pozwoliłaby przede wszystkim na dotarcie do szerszego grona potencjalnych uczestników, pracodawców oraz podmiotów, które mogłyby aktywnie wspierać działalność KIS. Nie ulega wątpliwości, że na funkcjonowanie KIS wpływa jeszcze kilka innych czynników tj. finansowanie, zasoby kadrowe, system działania klubów w środowisku lokalnym.

Analiza odpowiedzi klubów integracji społecznej wskazuje na szereg zagrożeń, które mogą utrudniać ich funkcjonowanie oraz realizację celów reintegracyjnych. Najczęściej podkreślanym problemem jest niestabilność finansowania, wynikająca z konieczności pozyskiwania środków z projektów i grantów, co nie gwarantuje ciągłości działań. Brak stałych źródeł finansowania wpływa na możliwość zatrudnienia specjalistów oraz utrzymanie infrastruktury niezbędnej do pracy z uczestnikami.

Kolejnym istotnym zagrożeniem jest niedobór kadry specjalistycznej, szczególnie psychologów, doradców zawodowych i pracowników socjalnych. Brak wykwalifikowanych ekspertów ogranicza skuteczność wsparcia oferowanego uczestnikom KIS i utrudnia ich aktywizację zawodową.

Problemy lokalowe i techniczne to kolejne wyzwanie – nie wszystkie KIS-y dysponują własnymi lokalami, co rodzi ryzyko konieczności częstych zmian siedziby i ogranicza stabilność działania. Ponadto nie wszystkie kluby mają dostęp do odpowiedniego wyposażenia, co może utrudniać realizację programów edukacyjnych i szkoleniowych.

Nie bez znaczenia pozostaje również niska motywacja uczestników oraz trudności w ich aktywizacji, wynikające z barier psychologicznych, braku wiary w sukces oraz trudnej sytuacji życiowej. Wpływa to na niską frekwencję i skuteczność programów reintegracyjnych.

Dodatkowo KIS zwracają uwagę na ograniczoną współpracę z pracodawcami, co utrudnia znalezienie miejsc pracy dla uczestników oraz skuteczną aktywizację zawodową.

Podsumowując, największymi zagrożeniami dla działalności KIS są trudności finansowe, braki kadrowe, problemy lokalowe, niska motywacja uczestników oraz ograniczona współpraca z rynkiem pracy. Wskazuje to na potrzebę wypracowania bardziej stabilnych mechanizmów finansowania, rozwoju kadry oraz wzmocnienia współpracy z instytucjami rynku pracy i sektorem prywatnym.

Kluby integracji społecznej dostrzegają różne sposoby poprawy swojej sytuacji i skuteczniejszej realizacji działań. Najczęściej wskazywanym rozwiązaniem jest zapewnienie stałego finansowania (20 KIS) oraz pozyskanie dodatkowych środków finansowych (20 KIS), co pozwoliłoby na stabilniejsze funkcjonowanie. Istotne znaczenie ma

również zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej (14 KIS), nawiązywanie bliższych relacji z pracodawcami (11 KIS) oraz promocja działań KIS (10 KIS), co mogłoby przyczynić się do większego zainteresowania ofertą klubów.

Kluby zwracają również uwagę na potrzebę poprawy warunków lokalowych (7 KIS), zatrudnienia dodatkowych pracowników (12 KIS) oraz większego zaangażowania lokalnych władz (8 KIS). Pojawiły się także postulaty dotyczące zmiany systemu działania KIS (11 KIS), rozszerzenia katalogu wsparcia (10 KIS) oraz zmian legislacyjnych (5 KIS). Dodatkowo wśród innych wskazanych rozwiązań znalazło się objęcie uczestników KIS wsparciem finansowym za wykonywaną pracę w ramach zajęć oraz zwrot kosztów dojazdu, co mogłoby zwiększyć ich motywację do uczestnictwa w programach.

Potrzeby szkoleniowo-doradcze

Kluby integracji społecznej wykazały szereg obszarów, w których dostrzegają potrzebę wsparcia szkoleniowego i doradczego. Najczęściej zgłaszanym zagadnieniem (22 KIS) było poszerzenie wiedzy na temat potencjalnych obszarów świadczenia usług społecznych przez KIS na rzecz samorządu lokalnego i jego jednostek organizacyjnych, co świadczy o rosnącej roli KIS w systemie wsparcia społecznego.

Istotnym wyzwaniem pozostaje praca z trudnym klientem, w tym radzenie sobie z agresją, co wskazało 19 KIS. Kluby dostrzegają również konieczność przygotowania do pracy z nowymi grupami docelowymi, takimi jak uchodźcy i migranci (9 KIS), co jest odpowiedzią na zmieniającą się sytuację społeczną.

18 KIS wyraziło zainteresowanie szkoleniami dotyczącymi deinstytucjonalizacji usług społecznych, co wskazuje na dążenie do odejścia od tradycyjnych form wsparcia na rzecz bardziej zindywidualizowanych i elastycznych działań. 15 KIS wskazało potrzebę szkoleń w zakresie asystencji osobistej i opieki wytchnieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem standardów i sposobów realizacji tych usług.

Dodatkowo 5 KIS zgłosiło inne potrzeby, w tym supervizję pracowników i kadry kierowniczej, co podkreśla znaczenie wsparcia merytorycznego dla osób zarządzających klubami oraz pracujących bezpośrednio z uczestnikami.

W 2024 roku 14 KIS zadeklarowało, że ich pracownicy uczestniczyli w szkoleniach, doradztwie, wizytach studyjnych lub innych formach podnoszenia kwalifikacji, natomiast 28 KIS nie odbywało żadnych szkoleń. Dane te wskazują na potrzebę większego wsparcia w zakresie edukacji i rozwoju kompetencji kadry KIS, co może wpłynąć na efektywność realizowanych działań.

2.4: Podsumowanie

W województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku funkcjonowały **43 Kluby Integracji Społecznej**, o 2 mniej niż rok wcześniej. Z rejestru wykreślony został KIS w Bartoszycach prowadzony przez Stowarzyszenie Nora oraz KIS oraz KIS działający w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim.

- 21 klubów aktywnie prowadziło działalność,
- 22 kluby nie prowadziły działalności (3 zawiesiły swoją działalność: KIS Frombork, KIS Wydminy, KIS Janowo).

KIS w liczbach

- **753 uczestników** – wzrost w porównaniu do 2023 roku (739 osoby).
- Największe grupy uczestników:
 - ✓ długotrwale bezrobotni – 289 osoby,
 - ✓ osoby zakwalifikowane jako „inne” – 203 osoby,
 - ✓ osoby starsze – 103 osoby.
- Dominujące grupy uczestników pod względem wieku i poziomu wykształcenia:
 - ✓ osoby 45+ - 199 osoby (28,11%),
 - ✓ osoby z wykształceniem zawodowym – 140 osób (19,8%).

W ramach działalności KIS w 2024 roku:

- 822 osoby objęto reintegracją społeczną,
- 535 osób objęto wsparciem finansowym,
- 294 osoby objęto reintegracją zawodową,
- 1151 osób korzystało z usług KIS doraźnie.

Liczba aktywizowanych uczestników w 2024 roku:

- 233 osoby (co stanowi niewielki spadek w porównaniu z 2023 rokiem – 238 osób),
- 167 osób – znalazło zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych.

Kadra KIS

- 59 osób zatrudnionych w KIS,

Mimo trudności związanych z zawieszonymi działalnościami klubów działalność KIS w 2024 roku była wciąż istotnym wsparciem w procesie reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Klubom udało się zaoferować pomoc w zakresie zarówno reintegracji społecznej, jak i zawodowej, w tym doradztwo, szkolenia oraz pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Jednakże, dla dalszego rozwoju sieci KIS w regionie, konieczne jest zwiększenie liczby aktywnie działających klubów oraz dalsza mobilizacja zasobów, aby lepiej odpowiadać na rosnące potrzeby społeczności lokalnych.

Aneks

Baza aktywnych Centrów Integracji Społecznej w podziale na powiaty stan na dzień 31.12.2024 rok.

Lp.	Nazwa	Adres/ e-mail/ telefon	Planowany rodzaj działalności	Data uzyskania statusu	Nazwa instytucji tworzącej
powiat braniewski (1)					
1.	Centrum Integracji Społecznej	14-500 Braniewo ul. Kościuszki 93 e-mail: biurocis@onet.pl tel.: 694 082 917	działalność usługowa	2018-05-09	Braniewskie Stowarzyszenie Abstynenckie
powiat ełcki (2)					
2.	Centrum Integracji Społecznej AlterCIS	19-300 Ełk ul. Jana i Hieronima Małeckich 3/16 e-mail: altercis@adelfi.pl tel. 87 737 72 43	działalność usługowa	2022-10-01	Stowarzyszenie Adelfi
3.	Centrum Integracji Społecznej w Ełku	19-300 Ełk ul. Jana i Hieronima Małeckich 3/26 cis.elk.sekretariat@gmail.com tel.: 537 897 797	działalność wytwórcza; działalność usługowa; działalność handlowa	2020-07-01	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta Augusta w Augustowie
powiat giżycki (1)					
4.	Centrum Integracji Społecznej w Giżycku	11-500 Giżycko ul. Pionierska 13 e-mail: cis@gizycko.pl tel.: 505 601 680	działalność usługowa	2015-10-06	Gmina Miejska Giżycko
powiat kętrzyński (1)					
5.	Centrum Integracji Społecznej w Kętrzynie	11-400 Kętrzyn ul. Miejska 7 e-mail: cis@kobietanapius.pl tel.: 726 802 862	działalność wytwórcza; działalność usługowa;	2024-07-20	Stowarzyszenie Kobieta na Plus
powiat mragowski (1)					
6.	Centrum Integracji Społecznej w Mragowie	11-700 Mragowo ul. Kościelna 2 e-mail: cis.mragowo@gmail.com tel.: 691 976 010	działalność wytwórcza; działalność usługowa; działalność handlowa	2022-06-01	Ewangelickie Stowarzyszenie BETEL
powiat olecki (2)					
7.	Centrum Integracji Społecznej w Olecku	19-400 Olecko ul. Wojska Polskiego 13 e-mail: biuro@fundacja.olecko.pl tel.: 87 520 21 59, 505 815 449	działalność usługowa	2023-08-01	Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej
powiat piski (2)					
8.	Centrum Integracji Społecznej w Białej Piskiej	12-230 Biała Piska ul. Konopnickiej 4 e-mail: cisbetel@gmail.com tel.: 731 219 591	działalność usługowa	2017-04-20	Ewangelickie Stowarzyszenie BETEL

9.	Centrum Integracji Społecznej w Pisz	12-200 Pisz ul. Gustawa Gizewiusza 13 e-mail: cis.pisz.2017@gmail.com tel.: 668 602 011	działalność wytwórcza; działalność usługowa; działalność handlowa	2022-01-10	Stowarzyszenie Kobieta na PLUS
powiat szczycieński (2)					
10.	Centrum Integracji Społecznej FAMA w Szczytnie	12-100 Szczytno ul. Marii Curie-Skłodowskiej 11/A e-mail: cis.fama.szczytno@wp.pl tel.: 604-104-624	działalność wytwórcza; działalność usługowa; działalność handlowa	2023-06-01	Fundacja "FAMA"
11.	Centrum Integracji Społecznej Szczytnie	12-100 Szczytno ul. Warszawska 1 e-mail: cis.szczytno@gmail.com tel.: 889 275 390	działalność usługowa	2023-06-01	Ewangelickie Stowarzyszenie BETEL
Miasto Elbląg (2)					
12.	Centrum Integracji Społecznej	82-300 Elbląg ul. Stawidłowa 3 e-mail: cis@eswip.pl tel.: 784 218 300	działalność wytwórcza; działalność usługowa; działalność handlowa	2019-10-23	Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych
13.	Centrum Integracji Społecznej ERKON	82-300 Elbląg ul. Hetmańska 28 e-mail: erkon@softel.com.pl tel.: 55 232 69 35	działalność wytwórcza	2020-07-05	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych
Miasto Olsztyn (1)					
14.	Centrum Integracji Społecznej	10-228 Olsztyn al. Aleja Wojska Polskiego 33 e-mail: cis.olsztyn@gmail.com tel.: 89 526 16 52 500 380 212	działalność usługowa	2020-03-10	Gmina Olsztyn

Źródło: Centra Integracji Społecznej w rejestrze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, według stanu na 31.12.2024 r.

Baza aktywnych Klubów Integracji Społecznej, stan na dzień 31.12.2024 r.

Lp.	Nazwa	Adres	Dane kontaktowe	Nazwa instytucji tworzącej
powiat braniewski (2)				
1.	Klub Integracji Społecznej	14-530 Frombork ul. Młynarska 5B	e-mail: mgops@frombork.pl tel. 55 243 75 35	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku
2.	Klub Integracji Społecznej	14-500 Braniewo Lipowina 7a	e-mail: biuro@zoltyszalik.org p.poplawska@zoltyszalik.org tel. 535 167 258	Fundacja Żółty Szalik
powiat elbląski (1)				
3.	Klub Integracji Społecznej	14-400 Pasłęk pl. Grunwaldzki 8	e-mail: sekretariat@mgops.paslek.pl tel. 55 248 44 49, 603 067 526	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku
powiat giżycki (2)				
4.	Klub Integracji Społecznej	11-510 Wydminy pl. Rynek 1/2	e-mail: gops@wydmny.pl tel. 87 421 01 15	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
5.	Klub Integracji Społecznej	11-513 Miłki ul. Szkolna 3	e-mail: kis@gopsmilki.pl e.byrwa@gopsmilki.pl tel. 87 555 90 32, 533 416 844	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach

powiat iławski (5)				
6.	Klub Integracji Społecznej	14-200 Iława ul. Wiejska 2D/113	e-mail: kis@mops.ilawa.pl , pomoc@mops.ilawa.pl tel. 89 644 30 86 wew. 211	Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Iławie
7.	Klub Integracji Społecznej	14-200 Iława ul. Ławice 8	e-mail: kis@gops.ilawa.pl tel. 609 386 544	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie
8.	Klub Integracji Społecznej	14-230 Zalewo ul. Trauguta 4	e-mail: mops@mops-zalewo.pl tel. 89 758 89 61	Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Zalewie
9.	Klub Integracji Społecznej	14-260 Lubawa Fijewo 73	e-mail: kis@gopslubawa.pl bjeczewska@gopslubawa.pl tel. 89 645 54 34	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
10.	Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej	14-200 Iława ul. Wiejska 2D/113	e-mail: mopsik@mops.ilawa.pl m.brzozowski@op.pl tel. 89 644 30 86	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
powiat kętrzyński (6)				
11.	Klub Integracji Społecznej	11-430 Korsze ul. Adama Mickiewicza 13	e-mail: kis@korsze.pl tel. 89 754 04 04	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Korszach
12.	Klub Integracji Społecznej	11-420 Srokowo Plac Rynkowy 14	e-mail: kis@cussrokowo.pl tel. 608 698 803, 89 754 45 42	Centrum Usług Społecznych w Srokowie
13.	Klub Integracji Społecznej	11-400 Kętrzyn ul. Pocztowa 11	e-mail: mopsketrzyn@miastoketrzyn.pl a.pawlik@mopsketrzyn.pl tel. 89 751 29 01, 89 751 74 15	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie
14.	Klub Integracji Społecznej	11-400 Kętrzyn ul. Tadeusza Kościuszki 2/8	e-mail: kis@gopsketrzyn.pl tel. 89 751 41 29	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie
15.	Klub Integracji Społecznej	11-440 Reszel ul. Kolejowa 25A	e-mail: sekretariat@mopsreszel.pl tel. 89 755 02 33	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu
16.	Klub Integracji Społecznej	11-410 Barciany ul. Wojska Polskiego 7	e-mail: sekretariat@gopsbarciany.pl tel. 89 753 11 87	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barciany
powiat lidzbarski (3)				
17.	Klub Integracji Społecznej prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz osób bezrobotnych Lidzbark Warmiński	11-100 Lidzbark Warmiński ul. Szwoleżerów 8	e-mail: stowarzyszenie.lw@onet.pl tel. 603 982 790	Stowarzyszenie na rzecz osób bezrobotnych
18.	Klub Integracji Społecznej	11-100 Lidzbark Warmiński ul. Akacyjowa 7	e-mail: ps@mopslw.pl tel. 89 767 80 51, 89 767 80 40	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim
19.	Klub Integracji Społecznej	11-130 Orneta ul. 1 Maja 6	e-mail: kis@opsorneta.pl tel. 55 242 16 27	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornie
Miasto Elbląg (1)				
20.	Klub Integracji Społecznej	82-300 Elbląg ul. Browarna 85	e-mail: sekretariat@gops.gminaelblag.pl tel. 55 237 10 65	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu
Miasto Olsztyn (1)				
21.	Olsztyński Klub Integracji Społecznej	10-554 Olsztyn ul. Linki ¾	e-mail: biuro@federacjafosa.pl e.puchalska@federacjafosa.pl tel. 503 466 700	Federacja Organizacji Społecznych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSA

powiat mragowski (2)				
22.	Klub Integracji Społecznej	11-710 Piecki ul. Zwycięstwa 35/2	e-mail: gops@piecki.com.pl j.bzura-niksa@gopspiecki.pl tel. 89 741 38 90, 665 621 888	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach
23.	Klub Integracji Społecznej	ul. Kolejowej 6 11-730 Mikołajki	e-mail: kis.mikolajki@gmail.com kierownik.mgops@mikolajki.pl tel. 87 421 90 72	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach
powiat nidzicki (3)				
24.	Klub Integracji Społecznej	13-124 Kozłowo ul. Nidzicka 31	e-mail: gops@kozlowo.pl tel. 89 625 08 34	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie
25.	Klub Integracji Społecznej	13-100 Nidzica ul. Kolejowa 5	e-mail: mops@nidzica.pl tel. 89 625 29 24, 794 469 478	Gmina Nidzica
26.	Klub Integracji Społecznej	13-113 Janowo ul. Przasnyska 51	e-mail: gops@janowo.pl tel. 89 626 40 91	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie
powiat nowomiejski (1)				
27.	Klub Integracji Społecznej działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim	13- 300 Nowe Miasto Lubawskie ul. Janusza Korczaka 4	e-mail: mopsnml@post.pl tel. 56 472 96 43, 56 472 96 39	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim
powiat olecki (2)				
28.	Klub Integracji Społecznej	19-404 Wieliczki ul. Lipowa 16	e-mail: gops@wieliczki.pl tel. 87 521 42 37	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach
29.	Klub Integracji Społecznej	19-400 Olecko ul. Kolejowa1	e-mail: mops@mops.olecko.pl dyrektor@mops.olecko.pl tel. 87 520 05 70, 87 520 42 33, 87 520 26 86	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku
powiat olsztyński (10)				
30.	Klub Integracji Społecznej	11-034 Stawiguda ul. Olsztyńska 3	e-mail: gops@atawiguda.pl mlynska@stawiguda.pl herda@stawiguda.pl tel. 89 512 65 03, 506 878 792	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie
31.	Klub Integracji Społecznej	11-030 Purda Purda 96b	e-mail: gops@gops.purda.pl a.czajka@purda.pl tel. 89 519 50 50, 89 544 44 17	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Purdzie
32.	Klub Integracji Społecznej	11-008 Świątki Świątki 87	e-mail: gops@swiatki.pl tel. 89 526 00 87	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach
33.	Klub Integracji Społecznej	11-010 Barczewo ul. Mickiewicza 40	e-mail: kis2005@wp.pl tel. 89 514 97 47	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie
34.	Klub Integracji Społecznej	11-015 Olsztynek ul. Niepodległości 19	e-mail: kis@olsztynek.naszops.pl , krzyrubas@wp.pl tel. 535 311 908, 89 519 44 16, 501 315 786	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztyнку
35.	Klub Integracji Społecznej	11-042 Jonkowo ul. Lipowa 11	e-mail: gops@jonkowo.pl elzbieta.pralicz@jonkowo.pl tel. 89 512 92 10	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie
26.	Klub Integracji Społecznej	11-300 Biskupiec al. Niepodległości 4a	e-mail: kis.mops@biskupiec.pl ; sekretariat.mops@biskupiec.pl tel. 89 715 25 13, 89 715 11 36	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu
37.	Klub Integracji Społecznej	11-320 Jeziorany ul. Kajki 20	e-mail: kisjeziorany@wp.pl tel. 89 718 11 33	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach
38.	Klub Integracji Społecznej	11-311 Kolno Kolno 38	e-mail: gops@kolno-gmina.pl , kierownik.gops@kolno-gmina.pl tel. 89 716 32 93	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie

39.	Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej „Ucz się w ruchu”	11-015 Olsztynek ul. Krzysztofa Mrongowiusza 20	e-mail: sl.izabela@gmail.com fundacja@jakniemytokto.org.pl tel. 531 118 292	Fundacja na Rzecz Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Jak Nie My To Kto”
powiat piski (1)				
40.	Klub Integracji Społecznej	12-200 Pisz ul. Wąglicka 1	e-mail: mgops_pisz@post.pl tel. 87 423 36 54	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz
powiat szczycieński (2)				
41.	Klub Integracji Społecznej	12-130 Pasym ul. Dworcowa 20	e-mail: mgops@pasym.pl tel. 89 62 12 998	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasymiu
42.	Klub Integracji Społecznej	12-100 Szczytno ul. Boh. Westerplatte 12	e-mail: kis@mops.miastoszczycno.pl tel. 89 67 609 24, 89 67 609 23	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie
powiat węgorzewski (1)				
43.	Klub Integracji Społecznej	11-600 Węgorzewo Ogonki ul. Letniskowa 13	e-mail: kis@mazurylqd9.pl tel. 728 821 575	Związek Stowarzyszeń Na Rzecz Rozwoju Gmin Północnego Obszaru Wielkich Jezior

Źródło: Kluby Integracji Społecznej w rejestrze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, według stanu na 31.12.2024 r.